

RYNEK METALOWY i MASZYNOWY

NAJOBSZERNIEJSZE CZASOPISMO FACHOWE W POLSCE

THE - METAL - AND - MACHINE - MARKET LE MARCHÉ DES MÉTAUX ET DES MACHINES
(WEEKLY) (HEBDOMADAIRE)

DER METALL- UND MASCHINEN-MARKT
(WOCHENBLATT)

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 4½ zł. Dla Gdańska
4½ guld. Dla Niemiec 4½ mk.
Dla Ameryki 1 dol. kwart.

Poznań, 27 stycznia 1927

SUBSCRIPTION RATES: For 3 months (England) . . . sh 5
" " " (Germany) Gmks. 4.50
" " " (U. S. A.) . Dol. 1.—

ADVERTISING-RATES:

Full page zł. 100.— Half a page zł. 60.— One fourth of
a page zł 35.— One eighth of a page zł. 20.— One sixteenth
of a page 10.— Advertisements on Cover plus additional fee.
Advertisements from abroad will be calculated according
to special rates.

In special editions the rates are different.

Pozostałe warunki zamieszczone są na trzeciej
stronie okładki.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
POZNAŃ, WIELKA 10 - TEL. 2277

Nr. 4.

Poznań — Warszawa — Katowice — Gdańsk

Rok VII.

Treść nr. 4:

I.

Problem kartelizacji europejskiego przemysłu cynkowego, Z. J. — Wpływ wojny celnej na wywóz maszyn z Niemiec do Polski. — Osłabienie konjunktury eksportowej żelaza. — Stanowisko Angli wobec kartelu brukselskiego, g. — Ludzie... największym bogactwem kraju, Z. Braniewicz. — Rok wielkiej próby sił gospodarczych, M. S. — Szwecja w walce z europejskim syndykatem śrub drzewnych. — Rozporządzenie o ulgach celnych. — Biuletyn Oficjalny Targów Wschodnich. — Z branzży.

II.

Dział Budowlany i Drzewny: O naszym eksporcie drzewnym. — Prace inwestycyjne Ulen, S. — Cement polski. — Z rynku materiałów budowlanych, drzewa, cementu, metali, blachy i węgla.

III.

Postępy w Przemysle: Zastosowanie metali rzadkich w metalurgji, W. R. — Ochrona kas przed włamaniem, W. R. — Nowości techniczne. — Przegląd Dostaw. — Skrzynka zapytań.

Problem kartelizacji europejskiego przemysłu cynkowego.

W listopadzie roku ubiegłego nastąpiło pierwsze zespolenie na międzynarodowym rynku metalowym: powstał światowy kartel miedzi. I — o ile można dziś już ocenić sytuację — nie osiągnięto celów, jakie nakreślono sobie przedewszystkiem ze strony producentów amerykańskich. Zamiast stabilizacji względnie wyżki cen miedzi na rynku międzynarodowym, doczekano się dość wydatnej niżki notowań miedzi zarówno w Ameryce, jak i na ważniejszych giełdach europejskich. Jedynie fakt powstania kartelu wywołał czasową wyżkę cen miedzi. Ale już w listopadzie roku ubiegłego nastąpił zwrot tendencji. Uprzytomni nam fakt ten najlepiej krzywa cen miedzi na rynku berlińskim. Notowano:

30.	XII. 1925	— 134,— Rm.
29.	III. 1926	— 132,75 Rm.
28.	VI. 1926	— 116,— Rm.
27.	IX. 1926	— 134,75 Rm.
13.	XII. 1926	— 130,50 Rm.
11.	I. 1927	— 126,50 Rm.

Pomimo jednak ujemnych wyników dokonanej kartelizacji w światowej produkcji miedzi, nie ustał — zdaje się — ruch kartelizacyjny w przemyśle metalowym wytwórczym i przetwórczym. W międzyczasie — jak wiadomo — jeszcze w starym ro-

ku powstał trust aluminowy. W ostatnim czasie znowu pojawiły się categoryczne pogłoski o spodziewanej kartelizacji europejskiego przemysłu cynkowego, przyczem specjalnie podkreśla się prawdopodobieństwo akcesu producentów U. S. A. do tego kartelu. W związku z tem wskazuje się na zainteresowanie amerykańskiego koncernu Harrimana w polskim przemyśle cynkowym. Z drugiej strony roczna nadwyżka produkcji amerykańskiej wynosi 80 000 ton, co jest dowodem, że Ameryka zainteresowana jest wielce w eksporcie.

Jakiby jednak nie był stan rzeczy, to pewne jest tyle, że w kartelizacji przemysłu cynkowego najwięcej zainteresowana jest Europa. Dążenia w tym kierunku ujawniają się tu głównie ze strony producentów i to częściowo również z uwagi na niżkową tendencję cen cynku. Mianowicie Hamburg notował ostatnio:

30.	XII. 1925	— 78,25 Rm.
29.	III. 1926	— 68,75 Rm.
28.	VI. 1926	— 68,— Rm.
27.	IX. 1926	— 69,75 Rm.
13.	XII. 1926	— 67,25 Rm.
3.	I. 1927	— 66,75 Rm.

Z porównania cen cynku i miedzi wynika, że wahania cen były mniej znaczne na rynku cynku,

aniżeli na rynku miedzi. Jednak i tu niechybnie stwierdzić trzeba tendencję zniżkową. Dążenie producentów cynkowych w kierunku stabilizacji jest zatem zupełnie zrozumiałe.

Sprzeczne interesy producentów i konsumentów cynku oczywiście utrudniają uregulowanie kwestii cen cynku, szczególnie też z uwagi na fakt, że produkcja cynku surowego w niektórych krajach europejskich pozostaje w dość znacznym przeciwieństwie wobec konsumpcji cynku surowego w danym kraju. W roku 1925 europejska produkcja cynku surowego wynosiła ogółem 513 tysięcy ton. Z tego przypadało na:

Belgie	172 000 t.
Polskę	115 000 t.
Niemcy	58 000 t.
Anglię	43 000 t.
Kraje pozostałe	125 000 t.

Ogółem: 513 000 t.

W przeciwieństwie do tych cyfr produkcyjnych wynosiły cyfry konsumpcyjne Polski, Anglii i Niemiec w tym samym roku:

Polska	40 000 t.
Anglia	170 000 t.
Niemcy (łącznie z konsumpcją blachy cynk.)	180 000 t.

Ogółem: 390 000 t.

Z krajów, w powyższym zestawieniu niewymienionych, Belgja w r. 1925 wykazuje znaczną nadwyżkę produkcji, którą w lwiej części umieściła w Anglii. Eksport Polski szedł głównie do Niemiec. Francja w r. 1925 również importowała cynk surowy.

Przedstawiwszy w ten sposób stan produkcji i konsumpcji cynku w Europie znane czasopismo wiedeńskie „Der Eisenhändler“ konkluduje:

„Widocznie stosunki na europejskim rynku przedstawiają się tak, że Belgja i Polska są najwięcej zainteresowane w kartelizacji produkcji cynku, podczas gdy Anglia i Niemcy, jako najwięksi konsumenci mają jedynie interes w możliwie najniższych notowaniach cynku. Porozumienie belgijsko-angielskie w tej mierze zdaje się możliwe i prawdopodobne. Znacznie gorzej natomiast z różnych przyczyn wygląda odnośny stan rzeczy, jeśli chodzi o Niemcy i Polskę. Nasamprzód decydujące

znaczenie dla wyników wdrożonych już dotyczących pertraktacyj polsko-niemieckich ma niewątpliwie przebieg rokowań polsko-niemieckich o traktat handlowy. Chociaż bowiem nie przedłużono syndykatu berlińskiego poza 31. 12. 1926, to jednak fakt ten nie przesądza wcale sprawy udziału producentów niemieckich w projektowanym syndykatcie cynkowym z siedzibą w Warszawie lub Katowicach. Nawet — w tej chwili wydaje się bardzo prawdopodobne — gdyby doszło do porozumienia między niemieckim handlarzem a polskim producentem cynku, układ taki byłby tak długo zagrożony, dopóki nie zawartoby polsko-niemieckiego układu handlowego. Z drugiej strony polsko-niemieckie porozumienie cynkowe utorowałoby drogę dla stworzenia europejskiego kartelu cynkowego. Kartelizacja zatem europejskiej produkcji cynku zależy wyłącznie od zawarcia polsko-niemieckiego traktatu handlowego“.

Polskie miarodajne sfery przemysłowe i czynniki rządowe winny powyższe wywody czasopisma niemieckiego poddać szczegółowej rozwadze.

W każdym razie bowiem nasuwają one wnioski, które ułatwiają ustalenie wytycznych polskiej polityki syndykatowej i traktatowej. Z. G.

Kwestja międzynarodowego syndykatu cynkowego.

Z Brukseli donosi prasa berlińska: Według wiadomości z kół poinformowanych rokowania pomiędzy angielskim a belgijskim przemysłem cynkowym, które są wstępem do utworzenia międzynarodowego syndykatu cynkowego, stanęły na martwym punkcie. Rozwiązanie niemieckiego syndykatu cynkowego uważa się powszechnie za zjawisko jednostronne, które na tok i dotychczasowe wyniki rokowań angielsko-belgijskich nie wpłynęło ani ujemnie, ani dodatnio. Pertraktacje te nadal rozbijają się o trudności w kwestji rozdziału kwot produkcyjnych. Nową zaś trudność stanowi kwestja przyszłego syndykatu oraz sprawa prezydentury. W przewidzianym czasie ogólnie nie spodziewają się posunięcia sprawy naprzód w tym czy innym kierunku, szczególnie z uwagi na wzmocnienie pozycji przemysłu angielskiego dzięki zakazowi wywozu do innej zagranicy australijskich rud cynkowych. Ta okoliczność rzekomo jest główną przyczyną nieprzejednanego stanowiska przemysłu angielskiego.

Wpływ wojny celnej na wywóz maszyn z Niemiec do Polski.

Jak podaje „Przemysł Metalowy“, tygodnik Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, czasopismo „Maschinenbau“ zamieszcza interesujący artykuł dr. K. Langego w sprawie wpływu polityki handlowej Niemiec na wywóz wyrobów przemysłu maszynowego. W artykule tym autor rozważa szczegółowo wywóz do Hiszpanji, Włoch, Francji, wreszcie Polski, w zależności od różnych faz polityki handlowej rządu niemieckiego, przyczem stara się przeprowadzić tezę, że wytyczną tej polityki powinno być obalenie barjer celnych, hamujących rozwój wywozu do wymienionych krajów, a zwłaszcza do dwóch ostatnich.

W rozważaniach swoich, dotyczących Polski, autor podkreśla, że wskutek nieodpowiedniej polityki handlowej Niemiec przemysł maszynowy poniósł znaczne straty przez skurczenie się rynku polskiego, wywołane wojną celną.

Biorąc za podstawę liczby wywozu za pierwsze półrocze 1925 r., a więc przed rozpoczęciem wojny celnej, na-

leżałoby przyjąć, że wywóz ten powinien osiągnąć w ciągu roku sumę 45,3 milj. marek niem. W rzeczywistości zaś wywóz ten obniżył się do 19,3 milj. marek niem. za czas od 1 lipca 1925 r. do 30 czerwca 1926 r. Wskutek więc wojny celnej, niemiecki przemysł maszynowy stracił na obrocie 26 milj. marek niem.

Autor oblicza wartość rocznej produkcji przemysłu maszynowego, konsumowanej przez rynek wewnętrzny niemiecki, na 2165 milj. mk. niem., wartość zaś wywozu na 735 milj. mk. niem., wywóz więc do Polski wyniósł 2,6%, zamiast przewidywanych 6,2%.

Autor twierdzi, że pojemność wewnętrznego rynku niemieckiego jest prawie niezależna od konjunktur zewnętrznych, gdy tymczasem wywóz uzależniony jest od tej czy innej polityki handlowej rządu niemieckiego. Straty, które przemysł niemiecki maszynowy poniósł w ciągu roku wskutek skurczenia się rynków zbytu we Francji i Polsce, wyniosły ogółem 116 milionów marek niemieckich.

Oslabienie konjunktury eksportowej żelaza.

Wybitny przedstawiciel przemysłu hutniczego w Polsce, b. minister przemysłu i handlu, udzielił przedstawicielowi Agencji Wschodniej szczegółowych informacji o obecnych koniunkturach eksportowych żelaza polskiego.

Na zapytanie, jak się przedstawia obecnie eksport żelaza po zakończeniu strajku angielskiego interpelowany oświadczył:

— Od początku r. b. obserwujemy systematyczny spadek eksportu żelaza polskiego. Znajduje to przedewszystkiem swój wyraz w mniejszej liczbie zamówień na żelazo z zagranicy, oraz w tendencji niżkowej cen żelaza. Natomiast do końca 1926 r. eksport nasz rozwijał się znakomicie i wyniósł w listopadzie r. ub. 1.185 wagonów, co razem za czas od 1 sierpnia r. ub. wyniosło 3.260 wagonów. Eksport w grudniu był jeszcze większy, aczkolwiek ostatnich zestawień za ten miesiąc jeszcze nie posiadamy. Wywozimy głównie blachę, drut żelazny, żelazo handlowe i t. p. Rzecz charakterystyczna, że największym zbytem cieszy się nasze żelazo w krajach zamorskich. Dość powiedzieć, że największym odbiorcą naszego żelaza jest obecnie Japonja. Pozatem wywozimy produkty żelazne do Danji, Włoch, Indji Brytyjskich, Rumunii, Argentyny, Łotwy, Szwecji, Węgier, Rosji itd. Gros naszego eksportu przypada na huty górnośląskie. Pozostałe huty partycypują w tym eksporcie zaledwie 15 do 20%.

— A konsumcja wewnętrzna?

— W listopadzie konsumcja wewnętrzna wyniosła mniej więcej 36 tysięcy ton, w grudniu podniosła się do 50 tysięcy ton, w styczniu natomiast spodziewać się należy pewnego obniżenia konsumcji wewnętrznej. Razem zaś produkcja hut polskich w grudniu roku ubiegłego wyniosła około 100 tysięcy tonn.

Ogólnie zatem sytuacja hut polskich nie przedstawia się najgorzej...

— Żle zupełnie nie jest, lecz i dobrze nie jest. Ostatnie podwyżki na robociznę wraz ze wzrostem cen szmelcu znacznie podrożyły kosztą produkcji tak, że dla niektórych zakładów nie bardzo już kalkuluje się obecna cena żelaza. To też liczyć się trzeba z faktem, że w niedługim czasie przemysłowcy polscy wystąpią z żądaniem podwyżki cen żelaza wewnątrz kraju.

— A kiedy spodziewać się należy wydatniejszej poprawy w przemyśle hutniczym?

— Niewątpliwie dopiero wtedy, kiedy w kraju ożywi się zamarły dotąd ruch budowlany. Jeżeli więc na wiosnę bieżącego roku w Polsce zaczną budować w większym, niż dotychczas, tempie, to i konsumcja żelaza polskiego znacznie się zwiększy.

Stanowisko Angli wobec kartelu brukselskiego.

(g) Sprawa przystąpienia Polski do Międzynarodowego Kartelu Stalowego nie schodzi z lamów pism i czasopism jak również nadal jest przedmiotem ożywionej wymiany zdań i poglądów — bądźmy szczerzy — często całkiem bezkrytycznych. Nie od rzeczy więc będzie zaznaczyć się bliżej ze stanowiskiem i punktem widzenia tej sprawy miarodajnych i zainteresowanych sfer i czynników angielskich.

Najlepszym wyrazem ustosunkowania się Angli do kwestji kartelu brukselskiego jest artykuł wstępny w pierwszym wydaniu styczniowym angielskiego „Mining Journal”, poświęcony przeglądowi sytuacji w przemyśle żelaznym i stalowym. Po szczegółowym rozpatrzeniu sytuacji

wewnętrznej, kończy autor rzeczzonego artykułu następującymi zamiennymi uwagami:

„Przeгляд sytuacji handlowej żelaza i stali w ciągu ubiegłego roku nie byłby zupełny bez wspomnienia o tem epokowym zdarzeniu, jakim jest utworzenie europejskiego kartelu. Jest to ostatni i największy, ale w żadnym razie nie jedyny wysiłek uczyniony dla usunięcia konkurencji i osiągnięcia kontroli cen i produkcji w przemyśle żelaznym i stalowym. Jak wiadomo istnieje już pewna liczba podobnych organizacji, ostatnio założonych.

Najwidoczniej przemysłowcy zdecydowali się przeciwstawić silne i zwarte ugrupowanie ostrej walce konkurencyj-

Ludzie... największym bogactwem kraju.

W kraju, który jak Polska ciężko walczy i zмага się o odbudowę gospodarczą, najpilniejszą chyba potrzebą jest uświadomienie powszechne, że warunkiem lepszego jutra, mocarstwowej jego roli w przyszłości, są nie tylko jego bogactwa naturalne i korzystne położenie geograficzne, ale że w największej mierze nadzieje te zależą od ludzi, jakich kraj ten posiada, a mianowicie tych, którzy wykazują wszystkie cechy i właściwości nowoczesnego przedsiębiorcy.

I tak na przykład Stany Zjednoczone Ameryki Północnej są krajem, któremu szczególnie szczęśna przewodzi gwiazda, bo i bogactwa naturalne posiadają wręcz niezmiernie, i geograficznie położone są wspaniale, przede wszystkim zaś mają wzorowy materiał obywatelski, którego lwia część odznacza się nadzwyczajną rzutkością i przedsiębiorczością.

Polska niesłusznie skarżyłaby się na brak bogactw naturalnych, słuszniej zaś może na niezbyt korzystne położenie geograficzne. Czy jednak Polska posiada dość liczne szeregi i zastępy ludzi rzutkich i przedsiębiorczych? Czy Polska jest w stanie wyrównać zło niekorzystnego po-

łożenia geograficzno-gospodarczego chociażby działalnością swoich ludzi, swoich obywateli?

Wspomnienie naszych Stasziców, Lubeckich, Marcinkowskich, Wawrzyniaków uzasadniałoby może odpowiedź potwierdzającą. Ale dzisiaj rzeczywistość jest zgoła inna. Bo nie chodzi dziś wcale wzgl. nie w tej mierze o ludzi, których epokowa twórczość zaznaczałaby się w gospodarstwie. W sensie przez nas rozumianym chodzi o tych wszystkich, których rzutkość i przedsiębiorczość polegałaby na mistrzowskim ujarzmianiu życia pod każdym względem, a szczególnie jego strony gospodarczej. W tym sensie zmuszeni jesteśmy odpowiedzieć na powyższe pytania przecząco. Jest przecież faktem bezspornym, że mamy w Polsce ogromny nadmiar ludzi, którzy vegetują, nieustannie wyczekując pomocy Państwa, komun, organizacji i instytucyj społecznych. Ludzie ci dotychczas nie zdobyli się na to, aby losy swoje ująć we własne ręce. Nie ma to być zarzutem pod adresem ułomnych, inwalidów, wdów, sierot i tych bezrobotnych, którzy wbrew wszelkiej chęci i wysiłkom pracy nie znajdują. Ale poza temi nieszczęśliwcami — mamy legiony Polaków, którzy z lekkim sercem zapomnieli, że nikt — a tylko sami są odpowiedzialni za egzystencje swoje. Legiony te podnoszą coraz to głośniejsze welenia o pomoc Państwa, podczas

nej kilku ostatnich lat. Piętnaście miesięcy wstecz przemysłowcy z Cleveland zapoczątkowali to, wznowiając syndykat cennikowy, którego posunięcia spowodowały zwyżkę ceny surówki z Cleveland w ciągu 3 miesięcy z 64 sh na 70 sh.

Niewątpliwie było to możliwe jedynie w ograniczonym zakresie, a konkurencyjna walka światowa — w szerokim tego słowa znaczeniu — będzie miała zawsze skutki ochronne dla nabywcy surówki. Pobudzeni podobnymi warunkami konkurencyjnymi, które spowodowały obniżenie cen poniżej kosztów produkcji, angielscy producenci stali przywrócili w pierwszych miesiącach roku ubiegłego system cen syndykackich dla rynku wewnętrznego, oznaczając ustalone minima dla handlu krajowego, a nawet odnośnie do stalowych płyt okrętowych — dla eksportu.

W ślad za tem przywrócono syndykat szyn stalowych, znany pod nazwą: Europejskiego Związku Producentów Szyn, do którego przystąpili fabrykanci angielscy, belgijscy, francuscy i niemieccy. Wreszcie stworzono Europejski Kartel Stalowy, który objął większość krajów europejskich, produkujących stal, z wyjątkiem W. Brytanji.

Niema najmniejszej wątpliwości, że kartel ten gotów jest przyjąć i angielskich fabrykantów, których decyzja o

pozostawaniu poza kartelem jest niekonieczna. Wydaje się, że jest to kwestja warunków, a Belgja dowiodła już możliwości uzyskania od kartelu wydatniejszej kwoty dla swej produkcji, aniżeli to było początkowo przewidziane. Ale angielscy producenci zdają się mądrze czynić, wstrzymując się od tego, co w najlepszym razie jest olbrzymią ingerencją w obowiązujące prawa ekonomiczne.

Jest absolutnie pewne, że na zawarcie kartelu wpłynęło w głównej mierze życzenie wznowienia łączności gospodarczej pomiędzy Alzacją i Lotaryngją, Luksemburgiem i Zagłębiem Saary. Jednak już po pierwszych kilku miesiącach istnienia kartelu rozwinęły się w nim objawy niepokojące. Zmniejszenie kwot produkcyjnych na pierwszy kwartał 1927 o 1,5 miliona ton wywołało źle ukrywane niezadowolenie. Należy więc odczekać, czy kartel brukselski przeżyje i przetrzyma wszystkie niebezpieczeństwa i choroby dzieciństwa.

Prawdopodobnie W. Brytanja nie nie traci, pozostając na uboczu. Będzie zaś całkowicie zgodne z najlepszymi tradycjami W. Brytanji, jeśli rychły powrót angielskiego przemysłu żelaznego i stalowego do dawnej pomyślności dokona się w atmosferze zupełnej niezależności. (g)

Rok ciężkiej próby sił gospodarczych Anglii.

W wydaniu noworocznym największego dziennika angielskiego „Times“ znajdujemy następujące uwagi o minionym roku gospodarczym 1926 w W. Brytanji.

„Rachuby oparte na przywróceniu parytetu złotego w połowie 1925 r., w roku 1926 okazały się przedwczesne, głównie wskutek niezalutwienia kwestji węglowej. Kiedy sprawa ta w maju 1926 r. postawiona została na ostrzu miecza, walka stała się nieunikniona i to walka tak ostra i tak dotkliwa w skutkach swoich, że rozwój gospodarczy W. Brytanji cofnął się wstecz o wiele lat.

Straty bezpośrednie i pośrednie, spowodowane zatarciem węglowym, nie dadzą się ściśle obliczyć. W każdym razie sięgają one kilkuset milionów funtów angielskich. Handel zagraniczny W. Brytanji w ciągu 12 miesięcy r. ub. w porównaniu z r. 1925 spadł o 189,8 milionów £, z czego

59 milionów £ wypada na import; 130,8 milionów £ zaś na eksport. Deficyt bilansu za ten okres urósł do sumy 413,52 milionów £ w porównaniu do 341,5 milionów £ w r. 1925 £, zaś 294,1 milionów w tym samym okresie r. 1924. Jeśli zaś zważyć, że nadwyżka bilansu płatniczego w r. 1925 wyniosła zaledwie 28 milionów £, to nie ulega kwestji, że w ub. roku 1926 powstał duży deficyt, którego pokrycie możliwe jest tylko w drodze wycofania części kapitału angielskiego z zagranicy, co jest równoznaczne ze zmniejszeniem wpływów handlowych W. Brytanji.

Stan przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych pogorszył się w roku ub. bardzo znacznie. Cztery wielkie towarzystwa kolejowe ogłaszają sprawozdania, z których wynika, że w r. ub. osiągnęły dochód brutto o 28 milionów funtów mniejszy niż w roku poprzednim. Obroty clearingu londyńskiego zmalały w tym czasie o 770 milio-

gdy nateżenie własnych sił pokonałoby wszystkie trudności. Słowem — w Polsce ujawnia się straszliwy brak ludzi czynu i pracy, ludzi rzutkich i przedsiębiorczych — w sensie najszerszym naszych wywodów.

Niema dwóch zdań: odbudowa gospodarcza Polski skutkiem tej okoliczności narażona jest na ciężkie straty i szkody i opóźnia się coraz bardziej. Jeśli kraj tak bogaty jak Ameryka, bogato też uposażony jest w rzutkość i przedsiębiorczość ludzką, i je planowo krzewi i rozwija, ileż więcej i bardziej powinno tak być w Polsce, która ma tyle trudności, która tak ciężko walczy o gospodarcze odrodzenie, na którą tyle czyha niebezpieczeństw!! A zatem brak nam ludzi, którzy umieliby walczyć o byt, a nadto Państwu nie być ciężarem, lecz przeciwnie jeszcze przysparzać korzyści gospodarczych, materialnych.

Jak temu zaradzić? Nie będziemy tu rozpatrywali konieczności pewnych zarządzeń państwowych, ograniczając się jedynie do uwagi, że wychowanie młodzieży w szkole i w domu kłaść winno podwaliny usamodzielnienia najszerszych warstw społeczeństwa w powyższym sensie. Przedewszystkiem jednak jesteśmy przekonani, że dużo, jeśli nie najwięcej, możnaby pod tym względem zdziałać w ramach i w obrębie naszych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, warsztatów rzemieślniczych i

innych wszelkiego rodzaju. Nasze gospodarstwo prywatne zbyt znacznie całkiem wzoruje się coraz bardziej niewolniczo na naszej administracji państwowej. Wszędzie już wszystkim zdołano wzbronić wszelkich samodzielnych czynności i posunięć. Niema już pracownika, któremu wolnoby wykonać coś bez dyrektyw ze strony przełożonych. O czem dawniej decydował może prokurent, to dziś nicuje się, deliberyuje i niezawsze nawet decyduje na specjalnej „konferencji“ z iks-szefami.

Wręcz przeciwnie są metody amerykańskie. Tam szef czeka inicjatywy, spodziewa się szybkiej decyzji i radosnego poczucia odpowiedzialności. Kto wymaganiom tym nie czyni zadość, bezwzględnie traci stanowisko. System kolegialny na wzór biurokracji naszej występuje coraz wyraźniej we wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwach prywatnogospodarczych. Amerykanin konsekwentnie unika tego jak ognia, wytyczną jego to tradycyjna „help you self“.

I w Polsce wówczas odczulibyśmy dobroczynne skutki przyswojenia sobie inicjatywy, poczucia odpowiedzialności i zdecydowania nietylko przez przedsiębiorców samodzielnych, ale i przez wszystkie kategorie ludzi pracy do ostatniego „sztyfta“. Życzymy Polsce, aby świadomość tego stała się dobrem, a tem samem i dążeniem powszechnem.

Z. Braniewica.

Modrzejowskie Zakłady Górniczo - Hutnicze

Spółka Akcyjna.

Zarząd: Warszawa, ul. Srebrna 9.
Dyrekcja Naczelna: Sosnowiec, Huta „Milowice.“
HUTY: „Milowice“, „Staszyc“, „Katarzyna.“

Polecają własnego wyrobu:

butle stalowe bez szwu do gazów sprężonych

Zakłady produkują również:

Surowiec martynowski i odlewniczy, odlewy żeliwne (Odlewy z rdzeniami i bez rdzeni, walce wytwardzone i półtwarde, wlewnice itd) bloki, rygle stalowe i żelazne, żelazo handlowe okrągłe, kwadratowe i płaskie, kątowniki, drut walcowany, bednarke walcowaną na gorąco i na zimno, szyny wąskotorowe, łupki i siodełka do szyn normalno i wąskotorowych, haki, gwoździe śruby, nakrętki, nity podkładki, drut ciągniony młoty, siekiery, oskardy, kilofy, łopaty różnych typów, blachę cieńką i dekapowaną, rury gazowe i wodociągowe.

Jenerałni przedstawiciele:

Dom Handlowy Herman Meyer, WARSZAWA, ul. Traugutta 2.

3664

Przedstawiciele:

Poznań — Edward Tomaszewski, ul. św. Marcin 66-67.

Telefon 1651, 2630

Bydgoszcz — Towarzystwo Handlowe Z. Cerbst, T. Śliwczyński i Ska, ul. Cieszkowskiego 20.

Kraków — Towarzystwo Handlowe Mahag, ul. Lubicz 9

Lwów — Towarzystwo Handlowo-Ajenturowe, ul. Pańska 11.

Katowice — Inżynier Petuch, ul. Mieleckiego 11.

Wilno — P. Frumkin, ul. Wielka Pohulanka 14.

Kowel — Towarzystwo Eksploatacji i Handlu Żelazem „TEHAZ“, Kowel.

Włocławek — Engel, ul. 3 Maja 34.

Łódź, Inżynier Paweł Becker, ul. Kościuszki 93.

Biuro Techniczno-Handlowe Lisiewski i Glaser

Jeneralne Przedstawicielstwo
na Poznańskie i Pomorze i składnice fabryczne
„Berson” Polska Fabryka Wyrobów Gumowych S. z o. o.
w Krakowie

Fabryki gaśnic ręcznych „Perkeo” Tow. z ogr. por. w Wiedniu
Poznań, ul. 27. Grudnia 16, dom tylny - Tel. 50-16

Adres telegraficzny: „Technohandel”.

Posiada na składzie:

Pasy skórzane, z sierści wielbłądziej, konopne i bawełniane.

Płyty uszczelniające org. „Klingerit”, Lase-rit, azbestowe i gumowe.

Szczeliwo konopne, bawełniane, azbestowe, talkumowe i gumowe.

Weże gumowe tłoczące, spiralowe, do pary, parciane i parciane wewnątrz gumowane wszelkich wymiarów.

Armatura do pary, wody i gazu.

Szklą wodowskazowe rurkowe org. „Klingera” i wazowe do oliwiarek kropłowych.

Smarownice różnych typów.

Manometry oraz

kurki kontrolne.

Wetna oraz **ścierki** do czyszczenia maszyn.

Lampy i kolby benzynowe do lutowania - Szczotki stalowe
Filce techniczne - Fibra w płytach i laskach

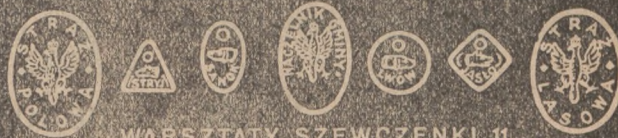
oraz wszelkie inne ARTYKUŁY TECHNICZNE potrzebne dla przemysłu i rolnictwa 2997

Dostawa: do biur technicznych, kolei, cukrowni, gorzelni, browarów i fabryk.

ANDRZEJ BERLIŃSKI

WYTWÓRNIA WYROBÓW METALOWYCH
LWÓW, SŁOWACKIEGO 4.

WYRABIA: ZNACZKI DLA PSÓW, ODZNAKI DLA WSZELKICH STRAŻY POŁOWEJ, LASOWEJ ITP. TABLICE ORJENTACYJNE DLA GMIN, DRÓG, WSKAZY ORAZ WSZELKIE ODZNAKI TŁOCZONE W METALU

WARSZTATY SZEWCZENKI 11.

Bloki i tarcze filcove

wszelkiego rodzaju dostarcza

R. KUNERT i Ska T.z.o.p.

Poznań, Plac Św. Krzyski 1

— Telefon nr. 29-21 —

2818

nów funtów. Spadły również wpływy podatkowe, a wzrosły długi wiszące.

Najciężej dotknięte zostały przemysły żelazny, stalowy i pokrewne. Dzisiaj jednak pracują one z bardzo dużym ożywieniem wobec nagromadzenia licznych zamówień podczas strajku węglowego. Zamknięcie wielu przedsiębiorstw na czas strajku, wyprzedaż starych zapasów itd. wywołały też żywszy ruch w kierunku koncentracji przemysłowej, który niezawodnie wyjdzie Anglii na dobre.

Szwecja w walce z europejskim syndykatem śrub drzewnych.

(g) „Deutsche Bergwerks-Zeitung“ donosi, że szwedzkie fabryki śrub drzewnych, które nie są członkami europejskiego syndykatu śrub drzewnych, rozpoczęły ostrą walkę cennikową z syndykatem. Mianowicie stwierdzono, że na rynku afrykańskim i wschodnio-azjatyckim ceny szwedzkie są niższe o ca. 20% od cen i notowań syndykalnych. Również amerykański przemysł śrub drzewnych pozostaje poza nawiasem syndykatu, z pomocą niższych cen stwarzając obecnie dla syndykatu bardzo ostrą i trudną konkurencję. Aby konkurencji tej móc skutecznie się przeciwstawić, w połowie grudnia nastąpiła i ze strony syndykatu zniżka cen przeciętnie o 5%. Szczególnie znamienym faktem jest, że wielkie rynki zbytu, jak Chiny i Indje, opanowane są całkowicie przez amerykański i szwedzki przemysł śrub drzewnych, podczas gdy syndykat na rynkach tych dotychczas nie osiągnął żadnych rezultatów.

Rozporządzenie o ulgach celnych.

W Nr. 128 „Dziennika Ustaw“ z dnia 30/XII 1926 pod poz. 769 zostało ogłoszone rozporządzenie ministerjalne z dnia 22 grudnia 1926 r. o ulgach celnych następującej treści:

Budżet państwowy został zamknięty deficytem skutkiem subsydjów węglowych i spłaty długów. Dochody proponowane na rok bieżący wynoszą 827,7 milionów funtów, wydatki zaś 820,6 milionów L. Dług wiszący wzrósł w ostatnim roku o 34 milionów L.

Rok 1926 zatem był dla Anglii rokiem najcięższej od ukończenia wojny światowej próby gospodarczej. Niewątpliwie jednak W. Brytania zdoła i z tych opalów wyjść zwycięsko.

M. S.

§ 1. Przy przywozie maszyn i aparatów, niewyrabianych w kraju, a stanowiących część składową nowoinstalowanych kompletnych urządzeń oddziałów przemysłowych lub mających służyć do obniżenia kosztów, względnie zwiększenia produkcji przemysłowej i rolnej, może być stosowane cło ulgowe, wynoszące 20% cła normalnego.

Minister skarbu, w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu, orzeka, które maszyny i aparaty odpowiadają wymogom niniejszego paragrafu.

§ 2. Prolonguje się do dnia 30 czerwca (włącznie) 1927 r. ważność pozwoleń ministerstwa skarbu, wydanych na podstawie rozporządzeń o ulgach celnych z dnia 23 lipca 1926 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 74, poz. 430, p. „Przem. Metalowy“ Nr. 32 z r. 1926) i z dnia 30 października 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 650, p. „P. M.“ Nr. 48 z r. 1926).

§ 3. Za towary, które na podstawie niniejszego rozporządzenia mogłyby korzystać z ulg celnych, lecz które zostaną oclone w czasie od dnia 1 stycznia 1927 r. do dnia 30 czerwca 1927 r. (włącznie) bez zastosowania ulg celnych, może być zwrócona różnica należności między cłem normalnem a ulgowem, o ile tożsamość maszyn i aparatów zostanie stwierdzona przy oczeniu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1927 roku i obowiązywać będzie do dnia 30 czerwca (włącznie) 1927 roku.

• Biuletyn Oficjalny

Targów Wschodnich •

Stosunki handlowe z zagranicą.

Eksport:

Polecona przez Konsulat polski, firma medjołańska poszukuje na wywóz z Polski do Brazylii, gdzie posiada własną ekspozyturę, tkanin lnianych, bawełnianych, wełnianych, z jedwabiu sztucznego i materiałów dzianych, w najlepszych gatunkach o wadze nieprzekraczającej 80 g. na m². Niezależnie od tego gotowa jest eksportować również do Brazylii cement polski i inne towary, mogące znaleźć tam zbytu.

*

Na stały eksport do Niemiec poszukiwane są z młynów małopolskich większe partie otrębów pszennych i żytnich.

*

Polskie fabryki naczyń emalowanych mają sposobność zbytu na rynku estońskim żelaznych, lanych, pękających t. zw. rosyjskich cybulastych garnków.

*

Poważna firma angielska chciałaby zakupywać w Polsce w znacznych ilościach klej kostny, klej skórny, mączkę kostną i mięsna, glicerynę, terpentynę i żywicę drzewną.

*

Firma handlowa w Braile reflektuje na dostawy wagonów kukurydzy dla rumuńskich gorzelni i fabryk drożdży.

*

Na rynku rumuńskim istnieje wśród rolników w Bessarabji, południowo - wschodniej Mołdawji i Dobrudży silnie zapotrzebowanie kosiarek rosyjskiego typu „Koppe“ z walcem, obecnie wprowadzonych na tamtejszy rynek pod nazwą „Lobogreica“, które przed wojną miały szerokie zastosowanie w południowo - wschodniej Rosji, Besarabji i w powiatach rumuńskich Tulcea Konstanca i na całej Dobrudży. Z uwagi na możliwie wielki zbytu tych kosiarek, nastrecza się wedle opinii Konsulatu polskiego w Gałaczu możliwość opanowania rynku tamtejszego przez wprowadzenie polskich fabrykatów tego systemu.

*

Belgijska Spółka Akcyjna Warszawskiej Fabryki Drutu, Sztyftów i Gwoździ

Adres dla listów: **WARSZAWA**, ul. Sienkiewicza 2.

FABRYKA: Praga, ul. Objazdowa 1.

Telefony: 6-81 i 160-61.

Adres telegraficzny: Warszawa - OTLET.

Fabryka wyrabia: drut żelazny jasny, żarzony, cynkowany, telefoniczny i telegraficzny, odpowiadający warunkom technicznym Ministerstwa Poczty i Telegrafów, drut stalowy do wyrobilin i sprężyn, drut kolczasty, skoble do drutu kolczastego, łańcuchy elektrycznie spawane do celów rolniczych i przemysłowych, wszelkiego rodzaju gwoździe, sztyfty i nici.

Centralne Biuro Sprzedaży Gwoździ i Drutu:

Zjednoczenie Polskich Fabryk Gwoździ i Drutu

Warszawa, ul. Srebrna 9.

3665

Przedstawiciele:

Poznań — Edward Tomaszewski, Poznań, św. Marcin 66/67. Telefon 16-51, 26-30.

Bydgoszcz — Towarzystwo Handlowe Z. Cerbst, T. Śliwczyński & S-ka, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 20.

Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego

Spółka Akcyjna
w **Będzinie**

Oddział fabryczny w **Królewskiej Hucie**.

Rok zał. 1899.

Bocznica własna

Telefony: 80 i 501

Składy konsygnacyjne:

Warszawa, Plac Grzybowski 8.

Kraków, Dajwór 10.

Lwów, Wolności 2.

Znak ochr.

Generalne zastępstwo na eksport:

Wiedeń XII. Neustiftgasse 3.

3594

Walcowanie blachy cynkowej - Wyrób blach dziurkowanych - Blachy żelazne ocynkowane - Bębny do karbidu i azotniaku. Wiadra żelazne ocynkowane - Skrzynie do węgla i na odpadki - Rury, kolana patentowe, drzwiczki do pieców i t. p.

Produkcja roczna 18000 ton.

MASIELNICE WIELKOPOLSKIE

Nadzwyczaj lekki bieg! Najtwardsze zmaslanie!
Wygodne czyszczenie!

Wykonane z najlepszego materiału. Bezski d-
bowe. Pierwszorzędne precyzyjne wykonanie

BRACIA RUTKOWSCY
Fabryka Masielnic
JAROCIN, (Wielkopolska) Krakowska 40

Wielka firma importowa w Limasol na Cyprze, posiadająca liczne ekspozytury na archipelagach Śródziemnego Morza jest skłonna wprowadzić na rynki Bliskiego Wschodu pod korzystnymi warunkami artykuły polskie z branży tekstylnej, drzewa budulcowego (rżnięta sosnina, jedlina i buki), fajansów, wyrobów skórzanych i papierowych.

*

Firma szwajcarska poszukuje na import z Polski do Szwajcarii większych ilości skór juchtowych.

*

Poważna firma hamburska pragnęłaby nawiązać stosunki z polskimi eksporterami jelit wołowych, wieprzowych i baranich.

*

Palestyńskie Towarzystwo poszukuje na stałe dostawy na tamtejszy rynek następujących towarów: materiały budowlane, wyroby porcelanowe, fajansowe, meble gięte, naczynia emaljowane, wyroby włókiennicze, konserwy, odlewy żelazne, wyroby szklane.

*

Firma rumuńska objęłaby przedstawicielstwo na Rumunię fabryk polskich, produkujących chemikalia dla celów garbarskich,

*

Dom Handlowy z Wyspy Kreta poszukuje reprezentacji maszyn rolniczych oraz maszyn do obróbki drzewa.

*

Wielka firma importowa z Bejrutu (Syrja) pragnie nabywać w Polsce wyroby włókiennicze, dziane, jedwabie, plusze, kocy i derki, trykotaże.

*

Towarzystwo Akcyjne w Gałaczu chciałoby wejść w stałe stosunki handlowe z firmami polskimi, któreby były zainteresowane w eksporcie do Rumunii i Grecji następujących towarów: podkłady kolejowe, dębowe i bukowe oraz węgiel.

*

Firma polska w Kurytybie (Brazylja) poszukuje większych ilości cementu.

*

Poważna firma medjolańska poszukuje, celem importu do Włoch drzewa, nadającego się do fabrykacji mebli oraz wszelkich gatunków fornierów.

*

Agencja handlowa w Jassach pragnie nawiązać stosunki z firmami polskimi, celem objęcia komisowej sprzedaży wszelkiego rodzaju artykułów bez względu na branżę.

*

Większe dostawy drewna celulozowego, długości 1 m. i 8 cm. średnicy w odczubie zwyż, świerkowego i jodłowego po

pelowie, oraz kopalnianego w stanie nieokorowanym, poszukiwane są na eksport do Szwajcarii.

*

Pewna firma interesuje się eksportem do Syrii polskich wyrobów bawełnianych, jak: medapolam, colicot, batyst, flanela, muśliny, morinòs, satyny czarne i kolorowe, oksford, zefir, jacquard, indian, popelin, eponge, welur, tkaniny modne, jedwabne i woale, przedze bawełniane i wełniane, pończochy i skarpetki, chusteczki, wyroby ze skóry, gwoździe, bielizna trykotowa oraz kamizelki trykotowe.

Import:

Kooperatywa jugosłowiańska poszukuje zastępstwa na Polskę dla importu win stołowych i deserowych, koniaku winnego, oliwek i oliwy, suszonych śliwek, fig, orzechów, rodzynków, liści laurowych, rozmarynu, proszku dalmatyńskiego, rumianu i sardynek ze Splitu.

*

Poszukiwany jest poważny i energiczny zastępca, któryby zajął się wprowadzeniem na rynek polski wina Bordeaux pierwszej marki, dostarczanego wprost od producenta.

*

Poważnym importerom polskim lub małopolskim nastęrcza się sposobność objęcia zastępstwa duńskich, żelaznych, lanych pieców kuchennych oraz pokojowych.

*

Francuskie laboratorium, wyrabiające weterynarskie medykamenty, pragnie nawiązać stosunki handlowe z Polską.

*

Poważny zakład ogrodniczy na Korsyce chciałby wprowadzić na rynek polski nasiona ogrodowe oraz krzewów ozdobnych. Specjalnością firmy tej jest „Pinus Carico Corsica“.

*

Firma z Wyspy Kreta poszukuje odbiorców na oliwę i rodzynki.

*

Poważna firma szwajcarska pragnęłaby wprowadzić na rynek polski wszelkiego rodzaju obuwie. W tym celu poszukuje hurtowników w większych miastach polskich.

*

Czeska fabryka wyrobów metalowych poszukuje zastępców w Polsce.

Informacyj szczegółowych co do wszystkich powyższych ofert udziela bezpłatnie Biuro Informacyjne Targów Wschodnich we Lwowie, Jagiellońska 1.

Okucia do mebli

zewewnętrzne i wewnętrzne, rysunki do mebli, papier do szlifowania, Arti-bejcy, Mattine.

Role i szyny na drzwi posuwalne.

Obrazki do odciągania

(Abziehbild.) dla rzemiosła i przemysłu

„RENOMA“

2702

Gustaw Kartmann

POZNAŃ, WIELKIE GARBARY 1.

BLACHE

żelazną,
mosiężną,
miedzianą,
cynkową,
aluminową,
ołowianą

poleca ze składu

ST. GRABIANOWSKI i S-ka

Poznań, plac Wolności 14a.

Telefony: 40-10 i 40-11.

3675

Towarzystwo Zakładów Metalowych B. Hantke

Spółka Akcyjna.

Warszawa, ul. Srebrna 9. — Telefon 4-59 i 77-40.

Adres telegraficzny: BEHAN-WARSZAWA.

Zakres produkcji:

Huta „Częstochowa“: Wielkie piece, Stalownia, Walcownia. Surówka wielkopie-cowa, martenowska i lejarska, stal, żelazo profilowe i handlowe (płaskie, okrągłe, kwadratowe) szyny kolejowe normalno-torowe i kopalniane z akcesorjami żelazo uniwersalne, bednarka, blacha zwyczajna do 3 mm. grubości, blacha dachowa, drut walcowany.

Warszawska Fabryka: Druty ciągnięte wszelkich wymiarów, druty ocynkowane, miedziowane i kolezaste. Druty płaskie walcowane na zimno. Gwoździe druciane wszelkich fasonów Gwoździe do obuwia tak zwane „Taeks.“ Śruby różnych fasonów, nakrętki, nity, akcesoria kolejowe, widły do nawozu, koksu, kartofli i buraków. Sprężyny do bron i kultywatorów. Podkółki do obuwia.

Jeneralni przedstawiciele:

- 1) „Metalurgja w Katowicach“, Biuro w Warszawie, ul. Traugutta 2.
2) Centralne Biuro Sprzedaży Gwoździ i Drutu — Zjednoczenie Polskich Fabryk Gwoździ i Drutu, Warszawa, ul. Srebrna 9.

Przedstawiciele:

- Poznań** — Edward Tomaszewski, ul. św. Marcina 66-67. Telefon 1651 i 2630.
Bydgoszcz — Towarzystwo Handlowe Z. Cербst, T. Śliwczyński & Ska, ul. Gieszkowskiego 20.
Kraków — Towarzystwo Handlowe Mahag, ul. Lubiec 9.
Lwów — Towarzystwo Handlowo-Ajenturowe, ul. Pańska 11.
Łódź — Inżynier Paweł Beker, ul. Kościuszki 93.
Noweł — Towarzystwo Handlowe Z. Cербst, T. Śliwczyński & Ska, ul. Mickiewicza.
Wilno — A. Gottlieb, ul. Pohulanka 14.
Kresy — Ch. Drobner, Warszawa, ul. Królewska 49.

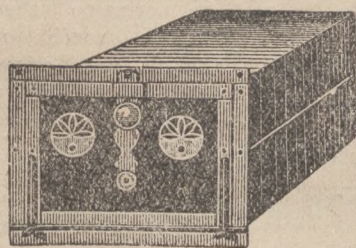
3663

J. Pipersberg, Cieszyn

Pierwsza Cieszyńska Fabryka towarów metalowych, żelaznych i czarno-blastanych.

Założona 1903

Telefon 186.

Szabańniki (Bratkasten) w gatunkach zaprowadzonych w handlu jako też wszelką armaturę do pieców jakości pierwszorzędnej od najprostszego do wykonania najwykwintniejszego. 3640

Szabańniki (Bratkasten) specjalne dla piekarzy, cukierników, restauracyj, kuchni hotelowych itd., prócz tego ramy kątowe do piecy ogrzewalnych, (Putztofen), parników, popielników, piecy do pieczenia, zasobniki ciepła, (kuchni zapasowych), piecy kuchenne prowizoryczne, framugi, drzwiczki do framug oraz inne wyroby tego zakresu.

Oprócz tego skrzynki na węgle, łopatkę, wiadra, blachy do pieczywa, rury do piecy, kolana patentowane, kolana kapslowe, zasuwaki, nasady kominowe z pierwszorzędnej blachy cynkowej itd.

„Metalurgja“

T. z o. p.

Poznań
Strumykowa 19 - 20

TELEFON

BIURA

21 - 26

FABRYKA

Fabryka okuć metalowych Szlifiernia

Zakłady galwanizacyjne
Odlewnia metali

×

Okucia budowlane

Okucia meblowe

Okucia wagonowe

Płyty palarniane

Wyroby własne. Dostawa z magazynu.

Ceny w złotych stałe. 3271

Centralizacja sprzedaży drutu i gwoździ.

W dniu 19. b. m. odbyło się w Katowicach pod patronatem syndykatu polskich hut żelaznych zebranie wszystkich producentów drutu i gwoździ. Konferencja ta spowodowana została ciężkim położeniem w tej gałęzi produkcji krajowej i miała na celu uporządkowanie stosunków tak w dziedzinie produkcji jak i sprzedaży, usiłowanie niewątpliwie potrzebne i korzystne, co, zresztą, zagraniczna produkcja dawno zrozumiała i przeprowadziła. Konferencja ustaliła konieczność jaknajrychlejszego powtórnego zebrania, celem ostatecznego spręcyzowania warunków i założenia centralnego biura sprzedaży.

Z polsko-gdańskiej fabryki metalowej.

Dnia 7 stycznia rb. odbyła się w „Stoczni Gdańskiej” uroczystość założenia stępek dwóch morskich statków pasażerskich, zamówionych w „Stoczni” przez rząd polski. Jak wiadomo, założenie stępki budującego się okrętu ma to samo znaczenie, co położenie kamienia węgielnego pod budującą się gmach i dlatego nabiera ono szczególnego symbolicznego znaczenia. To też z okazji tej odbył się uroczysty obchód, w czasie którego generalny dyrektor „Stoczni”, prof. Noe, podkreślił znaczenie floty polskiej i oświadczył, że dobrobyt Gdańska tak dalece uzależniony jest od gospodarczego rozwoju Polski, że Gdańszczanie życzą sobie szczerze możliwie silnego rozwoju polskiej floty handlowej. Naród polski i Gdańszczanie zgodnie pragną, aby dzieło, które rozpoczęto przez położenie fundamentów floty polskiej, rozwijało się jak najszybciej i jak najwydatniej.

Nawiasem zaznaczamy, że „Stocznia Gdańska”, stanowiąca w połowie własność rządu polskiego, a w połowie gminy Wolnego Miasta Gdańska, leżącego na państwowym terytorjum celnem polskim, dzierżawiona jest przez spółkę międzynarodową, w której udział kapitału polskiego wynosi 20%, udział gdański — 20%, wreszcie po 30% przypada na udziały francuski i angielski. Z powyższych względów, „Stocznia Gdańska” słusznie uważana jest za fabrykę polską z udziałem kapitałów zagranicznych.

Budowa kolei Śląsk - Gdynia.

Rząd polski dał przedsiębiorstwu francuskiemu koncesję na budowę kolei żelaznej, łączącej Górny Śląsk z Gdynią. Budowa tej linii, długości 600 km., wymaga 300 milionów franków złotych. Kapitałów tych konsorcjum francuskie mimo, że w skład jego wchodzi jednostki silne finansowo, nie może zebrać. Wobec tego rząd wszczął obecnie rokowania z grupą kapitalistów belgijskich, którzy chcą zainteresować sprawą budowy tej linii również kapitał angielski.

Projekt budowy fabryki aluminium na G. Śląsku.

Inż. Goyny w Katowicach od r. 1921 bada sposób wykorzystania sił wodnych i gładu naszej ziemi i w r. b. odkrył duże pokłady kruszcu, nadającego się do wyrobu aluminium. Wobec wielkiego zapotrzebowania powyższego metalu inż. Goyny organizuje wielkie towarzystwo akcyjne dla budowy fabryki aluminium i w związku z tem budowy elektrowni o wydajności około 8 tys. kilowatów, z napędem siły wodnej. Kapitał towarzystwa akcyjnego wynosić ma 15 milj. zł. Roczna produkcja fabryki przy wydajności 8 ton aluminium na 24 godzin wynosić ma 2400 ton aluminium w blokach. Przewidziany jest również oddział dla fabrykacji liczników elektrycznych, na które także niema wcale żadnej wytwórni w Polsce.

(Wiadomość powyższą niesprawdzoną podajemy za katowicką „Polonią” organem p. Korfantego).

Eksport żelaza i stali Stanów Zjedn. Am. Półn.

Eksport żelaza i Stali Stanów Zjednoczonych w ciągu 10 miesięcy ub. roku wykazuje w stosunku do analogicznego okresu roku 1925, zwyżkę o 299.700 ton. Wynosił on 1.749.000 ton (1.449.300 ton w r. 1925). Wzrost ten jest następstwem wzmózonego zapotrzebowania północnej i środkowej Ameryki, Ameryki Południowej, Australji i Azji. Zmniejszony był natomiast wywóz w kierunku państw europejskich, który wyniósł 113.600 ton (122.800 ton) i do Afryki, dokąd wywieziono 15.500 ton wobec 28.800 ton w r. 1925. Z krajów europejskich większe zapotrzebowania wykazały Anglja — 50.500 (42.400) ton, Włochy — 22.700 (41.200) ton, Francja — 8.600 (6.600) a z odbiorców mniejszych ilości: Rosja, Turcja i Rumunja.

Komisja organizacji pracy.

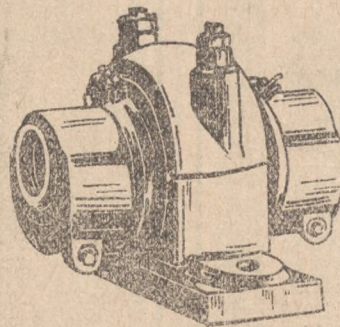
Dnia 13 stycznia 1927 r. odbyło się posiedzenie komisji „Organizacji pracy” przy Polskim Związku Przemysłowców Metalowych. Komisja rozważała sprawę usystematyzowania obliczania kosztów własnych fabrykacji. Po wyczerpującej dyskusji, w której zabierali głos pp.: Drzewiecki, Jeziorański, Chorzewski, Piotrowski, Płużański i przewodniczący p. Rytel, postanowiono: 1) nawiązać bliższe stosunki z Wydziałem Porad przy Centralnym Związku; 2) ustalić sposób kontowania kosztów, co do których istnieją pewne rozbieżności w sposobie ich zaliczania (jak amortyzacja, oprocentowanie kapitału, wynagrodzenie zarządu itp.); 3) ująć w normalne schematy kalkulację kosztów własnych, ustalając sposób kontowania poszczególnych wydatków. Komisja prosi członków P. Z. P. M. o nadsyłanie do Związku zapytań w sprawie organizacji i wskazanie tych działów, które mogą specjalnie interesować poszczególne fabryki.

Wytwórnia Pędni, Maszyn i Odlewnia Żeliwa

KRAWCZYK i S-ka
w Zawierciu

Specjalność: PĘDNIE, odlewy maszynowe i budowlane, żeliwne i brązowe koła zębate, stożkowe i czołowe.

STALE NA SKŁADZIE SPRZĘŁA CIERNE HILLA.
OKNA ŻELAZNE KUTE.

WŁASNE BIURO w Warszawie,
ul. Krucza 16, tel. 195-17.

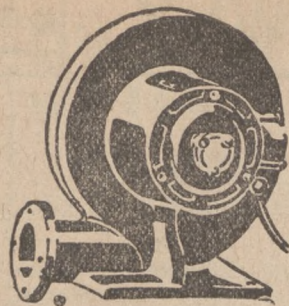
Przedstawicielstwa:

na Wielkopolskę: Biuro Inżynierskie St. Grabianowski i S-ka w Poznaniu, Plac Wolności 14a, tel. 40-10 i 40-11, tamże stale na składzie konsygnacyjnym: woski transmisyjne, łożyska, wieszaki Sellersa, tarcze pasowe i t. p.

na Pomorze: Biuro Inżynierskie St. Grabianowski i S-ka w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 66, tel. 912.

na Małopolskę Zachodnią: Inż. J. Lombardo w Krakowie, ul. Szewska 24.

na Zagłębie Dąbrowskie i Górny Śląsk: Inż. St. Okoński, Sosnowiec, ul. Kaliska 1c, telefon 694.

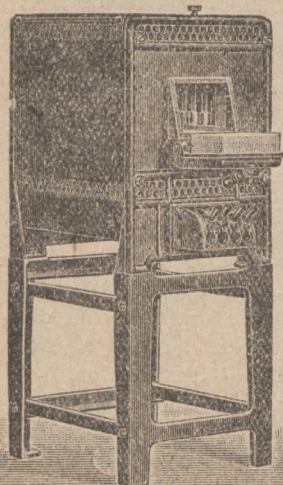
Wentylatory

na każde ciśnienie
i każdą wydajność

dostarcza

Fabryka Maszyn Górniczych
Katowice-Załęże.

3296

Piece elektryczne

do wyżarzania i hartowania
D. R. P.

Elektryczne suszarnie

D. R. P. 3584

Prospekty i oferty na żądanie
natychmiast gratis.

Generalna reprezentacja

L. Jakubowicz i S-ka
Sosnowiec, Dęblińska 7

TRYBY

ślimaki i wszelkie części
zapasowe do samochodów
i różnych innych maszyn

wykonuje szybko i tanio
3063 (1)

FABRYKA MASZYN PRECYZYJNYCH

„INVENTIA“ TOW. AKC. - **POZNAŃ**

Ul. Łazarska nr. 6 Telefon nr. 60-36

„Der Eisenhändler“

Otto Hoffmann Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

Znane najlepsze i ulubione pismo
fachowe dla branży żelaza, towa-
rów żelaznych, narzędzi, sprzętów
domowych i kuchennych oraz han-
dlu maszyn itp. Najlepszy infor-
mator źródeł zakupu i organ ogło-
szeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu.

Na życzenie wysyła się numery na okaz.

Administracja „Rynku Metalowego i Maszynowego“
Poznań, Wielka 10. — Tel. 2277.

Wypielacze „Hexe“ od 1,75 do 4 m.

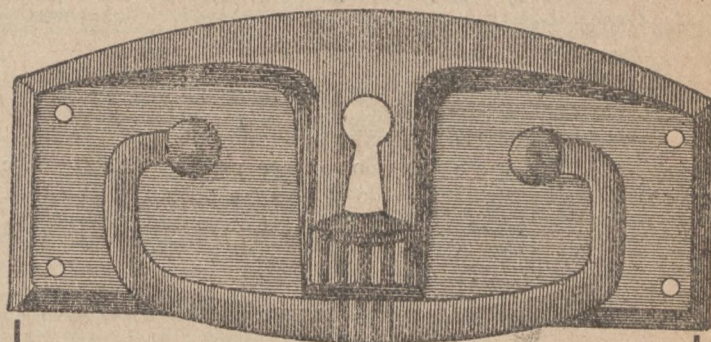
najdoskonalsze wypielacze, nie-
zbędne do intensywnej uprawy roli 2638

Siewniki „Dehne“ i „Zimmermann“
Pług, kultywatory, lemiesz i od-
kładnie

Cepy do mlócenia, stal resorową
poleca

Adolf Krause & Co., T.z o.p.

Toruń - Mokre. Telefon Nr. 646.

OKUCIA DO MEBLI CZYSTO MOSIĘŻNE
poleca

A. Koszewski, Fabryka Wyrobów Metalowych

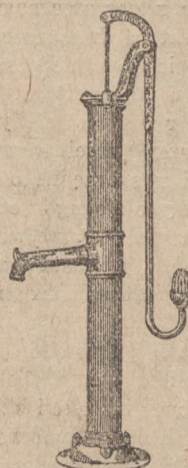
Poznań, Stary Rynek 61. — Cenniki wysyłamy na życzenie. 2662

Siatki i Plecionki
druciane
wszelkiego
rodzaju.

JÓZEF HESSE SPADKOB.
Fabryka siatek drucianych
KODZI ul. ANDRZEJA 40

3050

POMPY RÓŻNEGO RODZAJU

do zapędu ręcznego, mane-
żem i mechanicznego, do
studzien zwykłych i głębokich

Wiercenie studzien
zwykłych i artezyjskich

J. Kopczyński i Sp.

Poznań, ul. Łazarska 30
Nr. tel. 60-42 Rok zał. 1893

Fabryka pomp i przedsiębiorstwo
wiercenia studzien

ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY

ul. Dworcowa nr. 46. 3017

DZIAŁ BUDOWLANY I DRZEWNY

O naszym eksporcie drzewnym.

Według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, wywóz od r. 1922 do lipca 1926 — kłód, kłoców i dłużyce drzewnych, jak również drewna obrobionego, biorąc pod uwagę w tej rubryce bale, deski, i podkłady — był następujący w tysiącach ton:

Rok	kłody, kłocce i dłużyce	bale, deski i podkl.
1922	191	967
1923	267	1.076
1924	188	1.331
1925	495	1.500
1926 I półr.	481	847

Ekspert w latach 1922, 23 i 24, jak widać z powyższej tablicy, nie ulegał wielkim wahaniom. Stosunkowo nieznaczne zmiany szły po linii normalnego rozwoju z utrzymaniem wywozu kłód i dłużyce na dosyć niskim poziomie, nawet z pewnym zmniejszeniem w r. 1924, w odniesieniu zaś do materiałów tartych i podkładów ze stałym wzrostem.

Rok 1925 natomiast przynosi już znaczne zmiany na niekorzyść przemysłu krajowego: wywóz kłód i dłużyce wzrasta około 2½ razy w porównaniu z 1924 r., osiągając nienotowanej dotąd cyfry 495.000 ton. Tonaż zaś materiałów tartych utrzymuje się na tym samym poziomie. Dla wyjaśnienia powyższego twierdzenia należy zwrócić uwagę, że druga kolumna wyżej przytoczonej tablicy zawiera półfabrykaty, t. j. materiały tarte i podkłady.

Oдноśne pozycje rozbite na obie kategorie materiałów drzewnych są następujące:

Rok	bale, deski, łąty	podkl.	razem
1924	1.124	207	1.331
1925	1.139	361	1.500

Nadwyżkę eksportu materiałów obrobionych (półfabrykatów) w 1925 r. w stosunku do roku poprzedniego należy więc odnieść prawie wyłącznie do wzrostu eksportu podkładów.

Pierwsze półrocze 1926 r. w porównaniu z pierwszym

półroczem 1925 roku daje cyfry następujące:

I-e półr.	kłody, kłocce i dłużyce	bale, deski łąty	podkłady
1925	261	674	184
1926	481	643	204

Dane te pozwalają stwierdzić po pierwsze, że wzrost eksportu kłód, kłoców i dłużyce w I-iej połowie 1926 r. wzrósł prawie podwójnie w stosunku do tegoż okresu czasu z r. 1925, który już był dwukrotnie większy od eksportu tychże sortymentów za I-sze półrocze 1924 r., t. j. innymi słowy, że w badanym okresie dwuletnim, eksport ten wzrósł czterokrotnie w progresji geometrycznej, po drugie, że eksport materiałów tartych w I-szem półroczu r. 1926 w stosunku do I-o półrocza r. 1925 — zmniejszył się o 31.000 ton.

Opierając się na tych danych, można jednakże z dużym prawdopodobieństwem przypuścić w odniesieniu do rezultatów, które będą osiągnięte w eksporcie powyższych sortymentów w II-iej połowie 1926 r., że po pierwsze wywóz materiałów tartych za r. 1926 zatrzymał się mniej więcej na tym samym poziomie co w r. 1925 i w r. 1924, t. j. 1.100 do 1.200 tysięcy ton. Po drugie, że eksport kłód dłużyce i kłoców w r. 1926 był o 1.84% większy, niż w r. 1925, t. j. że wyniósł około $(495 \times 1.84) = 910.000$ ton.

Przerobienie tego surowca i wywóz półfabrykatów wydałby następujący rezultat w aktywności bilansu handlowego. $1.000.000 \text{ m}^3$ drewna kragłego à £ 0.5 = £ 500.000, 650.000 m^3 tarcicy à £ 2 = £ 1.300.000.

Straty w bilansie: £ 1.300.000 — £ 500.000 = £ 800.000 = zł. 35.200.000.

Powyższe wyliczenie nie obejmuje strat Skarbu w postaci pośrednich i bezpośrednich podatków.

Przyczyny powyższego, wysoce nieracjonalnego dla gospodarki krajowej, a dla drzewnego przemysłu polskiego katastrofalnego wprost objawu, zwróciły uwagę kół zainteresowanych.

Prace inwestycyjne firmy Ulen.

Początkowo projekty, sporządzone przez firmę Ulen w pierwszym sześciomiesięcznym okresie badań, były w znacznej mierze szkieletowe, jednakże już w ciągu wykonywania robót uzupełniano je dokładniejszymi obliczeniami i opracowaniem. Wszystkie inwestycje i dla wszystkich miast projektowano dla potrzeb całego miasta, z uwzględnieniem wzrostu danego miasta do 1950 r., a więc z dostatecznym uwzględnieniem przyszłości. Dziedzina, która bezsprzecznie godna jest uznania w firmie Ulen, to ujęcie zagadnień pracy; amerykańskie sami są bardzo pracowici i pracowitości wymagają od swego personelu, organizują roboty z należytych rozmachem i sprężystością, jak najostrzej przeciwstawiają się politykowaniu naszego robotnika, pierwszorzędnego pod dobrą a sprężystym kierownictwem, wykołonego jednak pod wpływem stosunków powojennych, jakoteż wywrotowych prądów ze Wschodu, wreszcie umieją wydestakować maksimum wydajności, jaką osiągnąć można w czasach terażniejszych.

Inspekcje techniczne miast posiadają przeważnie personel, zupełnie nie odpowiadający zadaniom tych inspekcji, i w niektórych miastach całkowity personel inspekcji składa się z jednej tylko osoby — inżyniera, który równocześnie jest i inżynierem miejskim i architektem. Poza tem in-

spekcje nie mają ustalonego regulaminu, co wywołuje rozbieżność w traktowaniu ich obowiązków i praw. Projekt regulaminu dla inspekcji technicznych dotychczas nie uzyskał zatwierdzenia.

Badania materiałów budowlanych są dokonywane przez inżynierów firmy Ulen. Jakkolwiek firma Ulen działa na podstawie umowy z ramienia magistratów i jest jak gdyby firmą zaufania miast, to jednak byłoby bardzo pożądane, ażeby badania te jednak dokonywane były przy udziale technicznego personelu miast, co już zahacza o potrzebę zwiększenia personelu technicznego inspekcji miast.

Budowa prowadzona jest tak i z takich materiałów, ażeby trwałość urządzeń była jak najdłuższa, jednakże zakres urządzeń jest obliczony na rozrost miast do 1950 r., to znaczy na 25-letni okres czasu właściwy i używany przy projektowaniu inwestycji sanitarno-technicznych. Dalsze użytkowanie i rozbudowa urządzeń po 1950 r. będzie zupełnie możliwe, natomiast projektowanie i budowa już obecnie urządzeń, obliczonych na dłuższy okres czasu, byłyby nieuzasadnione i zbędnie kosztowne.

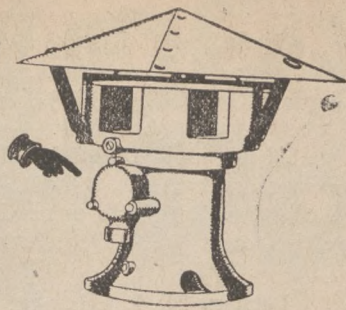
Co do firmy Ulen, to w protokole z posiedzenia dnia 13. 11. 1926 r. w Związku Miast stwierdzono na podstawie 1½ rocznego kontrolowania robót tej firmy, że jest

Nasze SYRENY

sygnałowe

dla ruchu fabrycznego
i pożaru

dostarczamy tylko dla prądu
zmiennego i trójfazowego

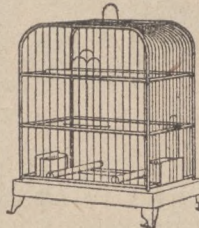

FABRYKA MASZYN GÓRNICZYCH
KATOWICE-ZAŁĘŻE.

3343

KLATKA DO GOŁĘBI - NA 5 PAR
DO SKŁADANIA

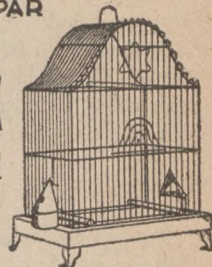
Wytwórnia klatek

druciano - metalowych
dla ptaków, gołębi, papug itd.

Hurtownie - Detalicznie

M. Schmidt® - Poznań

ul. Dąbrowskiego 52 Tel. 6961

3850

Artykuły do szlifowania

jak płótna, papiery, tarcze szlifiercze:
ze szmerglu „Naxos“, korundu i kar-
borundu. Minerale mielone, szmer-
giel i pomeks wszelkich grubości

poleca

Haeberle i S-ka Tow. Kom.

Pierwsza Polska Fabryka Wyrobów Szmerglowych

2796 **Grodzisk - Mazowiecki** 3724

ŁYŻWY

oraz wszelkie artykuły do
sportu zimowego hurto-
wo i detalicznie poleca:

3955

K. Parafiński i S-ka, Kraków

ul. Sławkowska 14.

Produkty Hut Górnośląskich

jakoto:

Żelazo sztabowe, taśmowe, uniwersalne, dźwigary, korytka, blachy żelazne, cynkowe i pocynkowane, rury do gazu, wody i pary, podkowy, osie itp. dostarczamy w ładunkach wagonowych krótkoterminowo

po oryginalnych cenach i warunkach Syndykatu Polskich Hut Żelaznych

Na żądanie służymy wyczerpującą ofertą i terminem dostawy. Zamówienia z rozdrobnioną specyfikacją i mniejsze ilości wykonujemy z naszego bogato zaopatrzonego składu po najtańszych cenach składowych. Również polecamy łaskawej uwadze nasz **hurtowy oddział narzędzi i maszyn, różnych towarów krótkich żelaznych** itp. Przy wszelkich zapytaniach uprasza się o podanie potrzebnych ilości i dymensji.

2981

Katowicki Handel Żelaza Sp. z o. o., Katowice

Biurowo ul. Młyńska 37

Składy z własną bocznica kolejową Katowice-Dąb

Telef. 13, 14 i 165

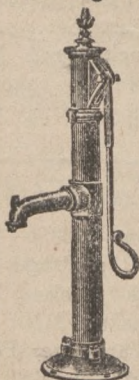
Fabryka pomp i budowa studzien

Henryk Lund

Bydgoszcz, ul. Sobieskiego 6. Tel. 249
1272) Rok założ. 1882.

Studnie wiercone do każdej głębokości.
Wielki skład części zapasowych, rur
oraz pomp wszelkiego rodzaju.

Reparacja szybka; monterzy stale do
dyspozycji.

**Siekiery, toporki,
młotki, babki,
łomy, tyranki**

i inne wyroby masowej produkcji kuźnictwa poleca

**FABRYKA MASZYN I MŁOTOWNIA
OŁDAKOWSKI i NEUMARK**

2763

właśc.: Edward Neumark

ŁÓDŹ - UL. ZAKATNA 81.

ona firmą poważną, to też poważnie ustosunkowuje się do podjętych na się obowiązków. Nie zwalnia to jednak miasta od baczego wnikania w szczegóły wykonywanych robót i od ścisłego kontrolowania ich nie tylko z tytułu odpowiedzialności przed społeczeństwem, lecz i dlatego głównie, że roboty te przecież wykonywane są dla potrzeb miast, a wszelkie usterki w ich wykonaniu będą sprawiały trudności dla tych miast, nie zaś dla firmy, która po ukończeniu robót usunie się i żadnej odpowiedzialności za te usterki nie będzie ponosić w przyszłości. S.

Cement polski.

Cement polski, którego wyrób postawiony jest na poziomie techniki nowoczesnej, przy sprężystej organizacji mógłby zająć poczesne miejsce w wywozie do kolonji francuskich. Rynki te mają dużą pojemność, coraz to rosnące perspektywy na przyszłość. Wwóz cementu do kolonji afrykańskich w ciągu kilku lat wyniósł w r. 1923 — 15,9 tys. ton 1924 — 16,6 tys. ton, 1925 — 18,3 tys. ton; 47 nące perspektywy na przyszłość. Wwóz cementu do kolonji wynosiła w końcu 1926 r. 32 franki za 100 kg. Cena ta ustalona jest również przez dyrekcję celną dla pobrania cla. Najważniejszymi dostawcami są (w tysiącach franków) Francja — 2.841, czyli 68,4 proc., Belgja 1.205, t. j. 29,6 proc., Anglja 51, Niemcy — 21, inne 3. Francja wywozi najbardziej znane swe marki „Portland“, „Boulogne“, „Marseille“ i „Du Teil“. Udział Francji w ostatnich latach nie wzrósł, a przeciwnie nieco spadł na korzyść Belgji, która coraz więcej wchodzi na te rynki. Wedle miejscowego zwyczaju, cement przeznaczony do portów winien być zapakowany w worki jutowe 50-cio kg., zaś w głąb kraju — w beczkach drewnianych 100 — 180 kg. Cement mokry wwożony jest w beczkach metalowych 180-cio kg. Clo ustalone jest ad valorem i wynosi: w Senegalu, Gwinei i Sudanie dla Francji 5 proc.; dla innych państw — 12 proc., na wybrzeżu Kości Słoniowej i Dahomeju bez różnicy dostawcy 10 proc.

Z rynku materj. budowl., drzewa, cementu, metali, blachy i węgla

MATERJALY BUDOWLANE.

Wilno, 25. 1. Ceny hurtowe materjałów budowlanych loco skład Wilno: Wapno białe I gat. 6—6,50 zł za 100 kg., II gat. 5—5,50 zł., gips 12 zł., za 100 kg. cement 18 zł. za beczkę 180 kg., cegła budowlana normalna 85 zł. za 1.000 sztuk (z dostawą), blacha żelazna 0,90 gf. za 1 kg., ocynkowana 1,30, gwoździe bud. 11 zł. za skrzynkę 16 kg.

DRZEWO.

Warszawa, 25. 1. Parowa Fabryka Posadzek Dębowych, Jakób Zyman (Gęsia 30, tel. 404—32 i 216—70): notuje za metr kw. dębowej klepki posadzkowej loco skład, gatunek eksportowy 1,00 dol., 1-szy gat. — 8,50 zł., 2-gi gatunek — 7,75 zł. Tafle posadzkowe od 14 — 23 zł. za m.

CEMENT.

Poznań, 25. 1. Obecna cena kartelowa cementu ustalona przez nowo utworzony ogólnopolski Syndykat Cementowy wynosi zł. 6,55 za 100 kg brutto za netto z doliczeniem za beczkę zł. 3,10, względnie za worek papierowy zł. 0,40, czyli że łącznie z opakowaniem cement kalkuluje się jak następuje: a) w opakowaniu beczkowym po 200 kg — zł. 8,10 za 100 kg; b) w opakowaniu beczkowym po 180 kg — zł. 8,27 za 100 kg; c) w workach papierowych po 50 kg — zł. 7,30 za 100 kg.

Do cen powyższych dolicza się ustalone przez Syndykat Cementowy: zł. 10,— za podstawienie wagonu i 4%, czyli od wagonu zł. 3,40 wzgl. zł. 5,— tytułem opłat stemplowych od umowy i faktury.

METALE.

Berlin, 24. 1. Urz. not. w R. M. za 1 kg. Miedź elektrolityczna, dostawa zaraz, cif Hamburg, Brema lub Rotterdam (za 100 kg) 127³/₄, oryginalny surowy cynk hutniczy (w woln. obr.) 0,61¹/₂ — 0,62¹/₂, cynk w płytach remelted zwykłej jakości handl. 0,57¹/₂ — 0,58¹/₂, oryginalne aluminium hutnicze 98—99% w blokach, sztabach walców. i ciągnion. 2,10; dtto w sztabach walców. i ciągnion. 2,14, nikiel czysty 98—99% 3,40 — 3,50, antymon Regulus 1,16 — 1,22.

London, 24. 1. Urz. not. w £ za 1 tonę. Miedź Standard p. kasa 55¹/₈ — 55¹/₄, — 3 mies. 55³/₄ — 55⁷/₈, — Settl. 55¹/₄, — elektrolit 62¹/₂ — 62³/₄, — best selected 61 — 62¹/₄, — strongly sheets 90, — elektrowirebars 62³/₄ cyna Standard p. kasa 299¹/₄ — 299¹/₂, — 3 mies. 293¹/₂ — 293³/₄, — Settl. 299¹/₄, Banka (obr. nieof.) 305³/₄, — Straits (obr. nieof.) 307, ołów zagr. dost. natychm. 26⁷/₈, — dalsze terminy 27³/₁₆, — Settl. 26⁷/₈, cynk zwykły dost. natychm. 29³/₄, — dost. termin. 29³/₄, — Settl. 29³/₄, aluminium krajowe (not. nieof.) 107, — zagran. 112, antymon Regulus Erzeug. Preis (not. nieof.) 74¹/₂ — 75, — chinesis 54, rtec (not. nieof.) 17¹/₄ — 17¹/₂, platyna (not. nieof.) 23, wolfram (not. nieof.) 16, nikiel krajowy (notow. nieof.) 170, — zagr. 175, siarczan miedzi (not. nieof.) 24¹/₂.

METALE SZLACHETNE.

Berlin, 24. 1. Srebro ca 0,900 w sztabach 78¹/₂ — 79¹/₂ R. M. za 1 kg., złoto w woln. obr. 2,80 — 2,82, platyna w woln. obr. 13 — 15¹/₂ R. M. za 1 gram.

BLACHA.

Warszawa, 25. 1. „Polska Cynkownia“, Warszawa, Piękna Nr. 11a, notuje następujące ceny za kg. fr. wagon st. Warszawa: blacha ocynkowana I gat. 20 ark., w snopku 1,10 zł. — 22 ark. w snopku 1,15.

Warszawa, 25. 1. Notowania hurtowe blachy żelaznej ocynkowanej I gat. za kg. fr. st. odbiorca podług wymiarów arkusza: 711×1422×0,45 mm. 1,20 zł., 711×1422×0,5 mm. 1,15 zł., 1000×2000×0,5 1,27 zł., ceny na blachę gorszego gatunku (II gat.) są odpowiednio od cen powyższych niższe o 7¹/₂%.

ZELAZO.

Nowy-Bytom, 25. 1. Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Włowiński w Warszawie), cena za tonę 200 zł. loco stacja Nowy-Bytom.

Berlin, 25. 1. Ceny starego żelastwa loco stacja załadowca wynoszą za tonę mk. 46, resory mk. 37.

WĘGIEL.

Warszawa, 25. 1. Ceny węgla opałowego na tutejszej t. zw. giełdzie mają tendencję dość mocną. Zakusy spekulacji jednak nie mają większego powodzenia i mają skutek zaledwie w niektórych momentach, gdyż podaż faktycznie może być znacznie zwiększona w razie potrzeby, a na przeszkodzie stoją tylko trudności transportowe. Za tonę grubego węgla płać zależnie od pochodzenia kopalni 46 — 45¹/₂ — 46¹/₂ zł., węgiel kostka (I) cokolwiek wyżej w zależności jednak od gatunku 46 — 47,50 zł. za tonę fr. wagon Warszawa.

Złoty w dniu 25 stycznia 1927.

Gdańsk przekaz 57,26 — 57,40, gotówka 57,28 — 57,42; **Ryga** przekaz 64; **Amsterdam** przekaz 25; **Praga** przekaz 376,50; **Zurych** przekaz 58; **N. Jork** przekaz 11,50; **Bukareszt** przekaz 2175; **Czerniowce** przekaz 2150; **London** przekaz 43,50; **Berlin** przekaz na Warszawę, Poznań lub Katowice 46,63 — 46,87, gotówka 46,51 — 46,99; **Mediolan** przekaz 256,50; **Wiedeń** przekaz 78,45.

Bliższymi informacjami w zakresie omawianych przez nas zdoby-
czy technicznych służy bezinteresownie Redakcja pisma naszego

Zastosowanie metali rzadkich w metalurgji.

Do metali rzadkich, które dopiero od niedawna znalazły właściwe zastosowanie i to przede wszystkim w metalurgji, jako domieszki uszlachetniające żelazo, zaliczyć można chrom, mangan, wolfram, tytan, molibden, i wanad. Fierwszy z nich chrom nadaje jako domieszka nadająca stali i żelazu właściwości nierdzewienia a zarazem właściwości uodparniające na działanie chemikalji żrących. Oprócz tego stosuje się chrom do wyrobu stali chromowej t. zw. ferochromu o składzie mniejwięcej 6,15% Cr. 0,65% C. 0,17% Mn. i 0,07% Si. Stali tej używa się do wyrobu narzędzi, wiertel oraz kulek łożyskowych. Ferochrom wytwarza się w piecu elektrycznym, przez redukcję żelazniaka chromowego, występującego obficie w Kaledonji.

Żużycie chromu w zakładach przemysłowych, wzrasta w tempie bardzo szybkim. Przemysł Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej dotychczas był zmuszony do sprowadzania potrzebnego chromu z Rodezji w Afryce Południowej po cenach bardzo wysokich i przez to pośrednio był zależny od Anglii.

Badania geologiczne w ostatnich czasach wykazały, że w Stanie Montana na skraju parku narodowego w okolicy miejscowości Colombus istnieją bogate złoża rud chromowych. Poszukiwania te zostały zbadane dokładnie przez prof. Jamesa F. Kempa z uniwersytetu Columbia w Nowym Yorku, równocześnie przy udziale uczonych miarodajnych amerykańskiego towarzystwa geologicznego (U. S. Geological Survey). Złoża rud chromowych mają dla przemysłu Stanów Zjednoczonych bardzo wielkie znaczenie. Albowiem odtąd Stany Zjednoczone uniezależniły się w tym kierunku od zagranicy i mogą wydobywać te rudy wysokocenne w kraju własnym po cenie daleko niższej.

Na wielką skalę wyrabia się w wielkich piecach jako stop manganu z żelazem, żelazo zwierciadliste z 5—20% Mn; Mn wymaga wysokiej temperatury w piecu i daje żużel bogaty w Mn. Żelazo manganowe (Ferromangan) z 30—90%, najczęściej z 80% Mn wytwarza się w piecu elektrycznym tyglowym. Stop ten zawiera dużo węgla, w postaci węglika Mn_3C , wrażliwego na działanie wody.

Wolfram, szary proszek, topi się najtrudniej ze wszystkich metali, w temp. 2940°; ślady C obniżają znacznie temp. topnienia; d. W — 19—20, jest twardy jak diament,

odporny wobec kwasów, daje się bardzo trudno obrabiać. Tłoczony na gorąco daje sztaby bardzo kruche, spawa się powoli od długotrwałego młotowania i staje się wreszcie tak ciągliwym, że można zeń ciągnąć najcieńsze nitki do lampek żarowych, łatwiej jeszcze ciągnąć po dodaniu 20% niklu, który następnie odpęda się w próżni w 2200. W handlu wolfram znajduje się przeważnie w postaci stopu wolframu i żelaza „ferrowolfram“ z 80% W i 3% C i służy do wyrobu stali specjalnej, szybkoSprawnej z 3—18% W; nadzwyczajną twardość takiej stali nadają węgliki wolframu.

W 1830 roku udało się szwedzkiemu badaczowi von Traberzowi wydzielić z kruszców nowy metal, któremu dał nazwę „Wanadu“, wziętą od przydomka „Wanadis“ bogini Freji z mitologii skandynawskiej. Przez długi czas nowy metal przedstawiał się jako osobliwość interesująca chemików, ale niemająca znaczenia praktycznego. Od niedawna zmieniło się to kompletnie. Coraz to nowe sposoby użycia metalu wanadu względnie jego stopów wylaniają się w przemyśle. Największym konsumentem tego metalu jest przemysł aljajów specjalnych (Cuprowanadium i Aluminium-wanadium) do wytwarzania stali specjalnej. Albowiem drobna domieszka wanadu podwyższa znacznie odporność stali na działanie ciągłych uderzeń i wstrząśnień. Już domieszka 0,15 do 0,25 proc. wystarcza do osiągnięcia wspomnianych wyników. Właściwość ta jest powodem, że zużycie stali stopowej z domieszką wanadu jest bardzo znaczne, przy budowie samochodów, ponieważ tylko w taki sposób wytrzymałość na złamanie pojedynczych części podwozia automobilu może być znacznie podwyższona. Poza to liczne gatunki stali szybkoTopnącej zawierają także domieszki tego metalu.

W przemyśle chemicznym stopy wanadu są używane jako katalizator. Chemicznym zakładom francuskim firmy Kuhlmann np. został przyznany nowy patent, według którego jako substancję kontaktową przy wytwarzaniu wysoko cennego kwasu siarkowego używa się zamiast platyny wanadu. Chemja organiczna korzysta także z przymiotów katalizatorowych wanadu, np. przy wytwarzaniu odcieni kolorów z indyga, albo rozmaitych gatunków czerni anilinowej. Za pomocą stopów wanadowych wytwarza się

także inkoust niewymazalny o kolorze czarnym. Szkła wyrabiane z domieszką wanadu, absorbują doskonale wszystkie promienie ultrafioletowe. Wanad odgrywa także wielką rolę w przemyśle ceramicznym, farmaceutycznym i fotograficznym.

Zapasy rud wanadu w krajach europejskich są bardzo małe. Na pierwszym miejscu zasługuje na wzmiankę Szwecja, w drugim rzędzie Hiszpanja (prowincja Estramadura), potem Anglja w okolicy Mottram, Czechosłowacja w Joachimskich Dołach i Niemcy w okolicy Mansfeldu. Co do Polski badania geologiczne w tym kierunku jeszcze nie są ukończone. Nieznaczące też są złoża tych rud w Afryce Połudn. oraz w Stanach Utah i Kolorado w Ameryce Północnej. Natomiast republika Peru w Ameryce Południowej dostarcza przeszło 80 proc. zużycia światowego rud wanadowych. Peruwiańskie kopalnie w okolicy Minas

Ragra są bogate w te rudy i mogą pokryć całe zapotrzebowanie świata przez lat kilkadziesiąt. Kopalnie te stoją pod kontrolą finansową amerykańskiego towarzystwa „Vanadium Corporation of America“.

Molibden i tytan, służą również głównie do wyrobu stali specjalnej, otrzymuje się je głównie w piecach elektrycznych w postaci stopów z żelazem. Blyszcz molibdenowy MoS_2 daje przy prażeniu MoO_3 , ten zaś redukuje się węglem na proszek metalu, zawierającego węgiel albo w piecu elektrycznym przetapia na żelazo molibdenowe. Mo topi się ok. 2100° . Tytan czysty lub w stopie z żelazem przyrządza się z TiO_2 w piecu elektrycznym albo w procesie termitytowym; TiO_2 barwi polewę na żółto. Tantal, srebrzystobiały, twardy, bardzo ciągliwy, topi się ok. 2800° , d—16,6 służy do wyrobu żarówek elektrycznych a uzyskuje się przez redukcję fluorku sodem. W. R.

Ochrona kas przed włamaniem.

Mieć kasę pienięzną nawet o najnowszej konstrukcji nie znaczy jeszcze, ażeby się miało pewność co do pieniędzy, w niej schowanych. Podczas bowiem kiedy fabrykanci kas wysyłają swe umysły w kierunku stworzenia czegoś nowego i doskonalszego, obóz przeciwny t. zn. włamywacze nie próżnują i starają się również iść z postępem czasu.

Dzisiaj minęły już czasy w których włamywacz posługiwał się pękiem wytrychów i żelaznym łomem, ponieważ człowiek nowoczesny powierza swe kosztowności kasom pancernym, tresorom i safesom, o zamkach tak wymyślnych, że chyba podrobionym wedle oryginału kluczem można im dać radę, a wszelkie sondowanie i wzniernikowanie zamku, celem odtworzenia rysunku klucza i dorobienia ad hoc wytrycha mija się z zadaniem.

Dlatego też dzisiejsi włamywacze poświęcają więcej uwagi ścianom kasy, aniżeli zamkom. Przy kasach wertheimowskich, nieopancerzonych, to znaczy z podwójnych blach, między którymi przestrzeń wypełnia się popiołem, by zapewnić ogniotrwałość, dostanie się do środka polega na wywierceniu otworów, w które wkłada się nóż z doborowej stali, naciska się go dźwignią i po pewnym czasie ma się otwór tak duży, że można przez niego kasę opróżnić.

W celu przeciwstawienia się tym sposobom, zaczęli fabrykanci kas stosować ściany z pancerzy stalowych, nieraz o kilkucentymetrowej grubości. Równocześnie jednakże obóz przeciwny zaczął działać: włamywacze zaopatrzyli się w balony z acetylenem i tlenem, w odpowiednie palniki i stosując przetapianie płomieniem acetylenowym, uczynili wycięcie otworu w najgrubszej nawet płycie li tylko kwestją cierpliwości i czasu.

Ponieważ wobec powyższego okazało się, że kasy nawet tak mocne nie mogą się przeciwstawić środkom i sposobom technicznym włamywaczy, musiano zastosować inne środki, które okazały się przy dzisiejszych udoskonaleniach, jako zupełnie pewne. Wprowadzono mianowicie nadzór nad kasami za pomocą prądu elektrycznego dwoma sposobami, z których jeden służy do stałego informowania dozorcę kasy co się w skarbcu dzieje, drugi zaś sposób polega na alarmowaniu w razie jakichś nieprawidłowości w obrębie kasy.

W metodzie pierwszej używa się aparatów podsluchowych w formie mikrofonów, od których przeprowadza się przewody do nadzorcę.

Wszystkie słuchawki umieszczone są obok siebie na jednej desce, przy każdej słuchawce jest oczywiście oznaczenie kasy, do której przynależy; co pewien czas przykładają się ucho do wszystkich po kolei i słyszy się wszystko, co tylko w ochronionych ubikacjach się dzieje. Sposób ten

jest wcale pewny, niezbyt jednak wygodny i uzależnia całość i ochronę skarbów od obowiązkowości i pilności strażnika, wystarczy, by ten, gdy osłabnie w nim zainteresowanie dla głosów z kas go dochodzących, przespał smacznie kilka godzin, a przez ten czas już może który z tresorów został zoperowany i wypróżniony.

Z tego powodu większem zaufaniem z powodu swej pewności cieszy się sposób drugi, polegający na tem, że samoczynne urządzenie alarmowe umieszczone na obiekcie chronionym posiada kontakt czuły na wstrząśnienia, połączony z prądem elektrycznym, z przyrządem alarmującym. Wystarczy lekkie dotknięcie kasy, by taki kontakt zareagował i spowodował alarm. Przeciw wytapaniu otworów w kasach zabezpieczyć się znów można umieszczając na nich kontakty elektryczne utworzone z pasków metalu rozszerzającego się silnie pod wpływem wzrostu temperatury i załączających prąd, co daje sygnał alarmowy; urządzenie takie oznajmia oczywiście również i powstawanie pożarów.

Obecnie stosuje się instalacje alarmowe, które się umieszcza w ten sposób, że wydają one sygnały w miejscach widzialnych, n. p. przez oświetlenie transparentu na fasadzie domu, na którym pojawia się świetlny napis, zwracający uwagę przechodniów lub stróżów bezpieczeństwa o tem, że włamywacze są przy robocie. Również stosuje się gramofony z odpowiednio nagrany płytą, mające na celu swym głosem przestraszyć włamywacza, jak również zaalarmować stróża. Większe instytucje finansowe jak n. p. banki i t. p., posiadające stałych stróżów, posługują się sygnałami dzwonekowi, co ostatecznie w zupełności wystarcza.

Wysuwa się jedynie i w tym wypadku znowu nowa trudność mianowicie ta, że każdą instalację elektryczną można unieszkodliwić w tem znaczeniu, że pomimo dobiegania się do kasy sygnały nie powstaną. Operacje te przeprowadzane na przewodach wymagają rzecz jasna precyzyjnych przyrządów, gruntownej teoretycznej znajomości elektrotechniki i użycia pewnych „tricków“; tylko przy prymitywnych instalacjach, gdzie wystarczy przecięcie drutów lub ich zwarcie z sobą czy w ostateczności włączenie zastępczego oporu, odnoszą sukcesy. Precyzyjne instalacje wywołują alarm zarówno przy przecinaniu przewodów, jak i przy usiłowaniach załączenia oporu zastępczego.

Sprawa ochrony kas przy pomocy instalacji alarmowych nie spotyka się w Polsce z należytem zrozumieniem, to też włamywacze mają u nas wygodne poniekąd pole działania, z którego też często korzystają.

Uzlachetnione aluminium.

Z okazji Walnego Zebrania Niemieckiego Stowarzyszenia metalowców w Stuttgardzie, niejaki Dr. Beck z Düren wygłosił referat, w którym przedstawił szereg nowych możliwości użycia metalu lekkiego — t. zw. duraluminium. Pewne próby — zaznaczył referent — dokonywane przez konsumentów, powinny wychodzić raczej z fabryk, gdzie są one wyrabiane, ażeby przez ogłaszanie rezultatów prób zaoszczędzić konsumentom pracy i zbytecznych wysiłków. Jako przykład służyć mogą próby, czynione z bardzo grubymi nitami duraluminowymi, jakich używa się przy budowie statków, wagonów i w innych zakładach konstrukcyjnych, gdzie części przekrojowe i blachy żelazne z duraluminum są stale w użyciu. Dotychczas nitowano naogół na zimno. Nitowania na gorąco duraluminum nie praktykowano dotąd, ponieważ sądzono, że nit wykonany na gorąco, jest zbyt delikatny i wskutek tego za mało odporny na ścinanie i złamanie, a przytem ciepło nitów podnosi ciepłotę blachy żelaznej na linii nitu do 200 stopni, wpływa bardzo ujemnie na jej odporność. Przeprowadzono próby celem wyjaśnienia, czy przypuszczenie to

jest uzasadnione. Użycie metalu lekkiego do ram roweru nie udawało się dotychczas z tego powodu, że było niemożliwe stworzyć połączenie dość pewne między spojeniami i rurkami, gdyż nie można było tego zrobić przy lutowaniu zwykłym lub autogenicznym. Próby złączenia wykazały, że chcąc oderwać rurkę trzeba użyć siły przyciągania conajmniej 5000 kg, tj. średnio 80 procent oporu rurki.

Czołenka dla ciężkich warsztatów tkackich wyrabiano dotychczas z rurki stalowej, a ciężar ich podnosi się obecnie dla długości około 750 mm. do 8 kg. Stąd wyłania się konieczność użycia nadzwyczajnej siły dla puszczenia w ruch takiego czołenka równocześnie w prawo i w lewo. — Wkońcu zaznaczyć wypada, że całą robotą cieśliąską kieżownika motorowego z tarczą obrotową kilu okrętowego, oraz wręgi okrętowe i przegrody wykonano z duraluminum. Fabryka okrętów, konstrując w ten sposób, bardzo dobrze wykończyła swą pracę. Największe nity, używane do tego celu, miały 8 milimetrów średnicy. (Export-Advertiser).
K. S.

Nowości techniczne

Pierwsza fabryka motorów samolotowych w Kraju.

Przemysł lotniczy w Polsce cierpiał w wysokim stopniu na brak fabryki silników lotniczych. Obecnie brakowi temu na zapobiec fabryka w Okęciu, która przeszła na własność czeskich zakładów Skody w Pilźnie. Od kilku tygodni w niej tam praca celem przystosowania fabryki do produkcji motorów lotniczych, która ma się rozpocząć w połowie tego roku. Budowa zakładów francusko-polskich w Okęciu rozpoczęta była, jak wiadomo, przed 6 laty i wskutek braku kapitałów nie mogła być dokończona. Wykupiwszy większość akcji zakłady Skoda zobowiązały się doprowadzić fabrykę do stanu zapewniającego normalną produkcję i przyjęły na siebie wszelkie zobowiązania dawnej spółki wobec M. S. Wojsk. i osób prywatnych.

Nowy zarząd fabryki deleguje w najbliższym czasie grono inżynierów i mechaników polskich do Pilzna celem odbycia kilkumiesięcznej praktyki w zakresie budowy silników aeroplanowych. Po powrocie ich z Pilzna fabryka zostanie uruchomiona, co może uniezależnić zupełnie nasz przemysł lotniczy od zagranicy.

Nowy sposób wytwarzania żelaza.

Szwedzki inżynier Martin Wiberg wywołał w sferach przemysłowych a przede wszystkim u metalurgów wielkie poruszenie ogłoszeniem nowego sposobu wytwarzania żelaza z rudy. Wynalazek ten, umożliwiający znaczne redukcje w kosztach produkcji czystego żelaza był ostatnio demonstrowany przed zagranicznymi rzeczoznawcami Kongresu Żelaza i Stali podczas zwiedzania przez tychże hut żelaznych „Sandviken” i wywołał niezmiernie zainteresowanie. Wynalazca wypracował swoją ideę z pomocą Szwedzkiego Instytutu Żelaza i Stali „Jarnkontorer”, unikając w miarę możliwości rozgłosu. Staranne badania wykazały praktyczne znaczenie metody. Proces stapiania rudy wykonuje się za pomocą gazów węglowych, cyrkulujących i znów wytwarzanych w elektrycznym karboratorze-piecyku. Przez specjalny wynalazek zostaje gaz oczyszczony z kwasu węglowego i siarki, podczas gdy energia elektryczna zredukowana zostaje do około 1/3 ilości używanej

w poprzednich procesach przy czem używać należy wyłącznie albo koksu, albo węgla drzewnego. Ilość potężnego opału zostaje również poważnie zmniejszona. Ruda żelazna w odpowiednio niskim procencie, jak np. 45 proc. może być z powodzeniem przez ten nowy proces zużytkowana.

Czyszczenie dróg samochodowych w Ameryce za pomocą elektromagnesu.

Ameryka, która doszła do przekonania, że najlepsze dla samochodów są drogi betonowe, zdołała w krótkim czasie pokryć duże przestrzenie gęstą ich siecią.

Wielkie szybkości jazdy, dające się osiągnąć na drogach betonowych, były równocześnie powodem wysokiego zużycia pneumatyków. Gwoździe i inne odpadki żelazne stały się prawdziwą klęską dla węzłów gumowych. Niedogodność ta była powodem próby zbierania tych szkodliwych odpadków metalicznych za pomocą elektromagnesu. Wynikiem tego eksperymentu była wielka niespodzianka. Na jednej drodze z ożywionym ruchem na długości 15 kilometrów zebrano, za pomocą elektro-magnesu, przeszło 30 kilogramów gwoździ najrozmaitszego gatunku, kawałków drutu i innych tym podobnych odpadków. Odtąd zdecydowano się na regularne czyszczenie wszystkich dróg samochodowych według systemu powyżej wspomnianego.

Naturalnie takie zbieranie żelastwa za pomocą elektromagnesu jest możliwe tylko na drogach betonowych i żwirowanych, gdzie żelastwo nie wbija się mocno w powierzchnię drogi. Na drogach asfaltowych i brukach drewnianych elektro-magnes jest bezsilny.

Współzawodnictwo między okrętami parowymi i motorowymi.

Prezes „Nitrate Produceurs Steamship Co. Ltd.”, p. Jon Latta, wyraził się, że towarzystwo jego, mając do wyboru pomiędzy dwoma statkami parowymi, a dwoma motorowymi, postanowiło zbudować dwa parowce, ponieważ statki takie, zaopatrzone w poczwornie rozszerzoną maszynę i rozgrzewacz, pracowały w pewnych wypadkach z większą oszczędnością, niż okręty motorowe. W dodatku okręt motorowy o pojemności 3000 ton, zaopatrzony w elektryczną maszynę, kosztuje 35000 £ więcej, niż paro-

wiece o pojemności 10000 ton. Ze względu na bogactwo Anglii w węgiel, jest, naturalnie, rzeczą niezmiernie ważną, by w marynarce używano w dalszym ciągu węgla jako materiału palnego.
—s.—

Złoto na dnie jeziora.

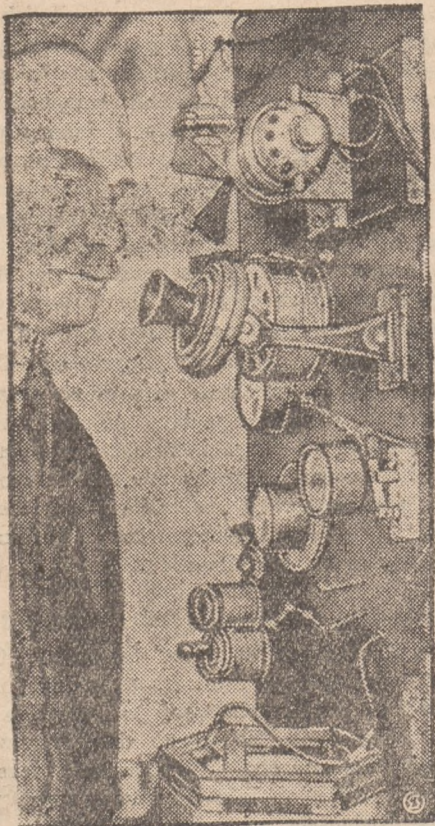
Dzienniki szwedzkie donoszą, że w okolicach podbiegunowych w pobliżu miejscowości Boilider wykryto bogate pokłady złota, znajdujące się w zlotodajnej rudzie. Odkrycia dokonano przy pomocy nowowynalezionych aparatów elektrycznych podobnych do widełek wróżbiarskich. Obok złota stwierdzono istnienie srebra, miedzi, siarki i arseniku w wielkiej ilości. Wszystko to znajduje się na dnie wiecznie zamrożonego jeziora.

Wynalazek sanek motorowych.

W jednej z firm w Bielsku zajęty monter p. Franciszek Malisz wynalazł i już do opatentowania zgłosił sanki motorowe własnego pomysłu. Sanki te znajdują zastosowanie przy zwykłym samochodzie, pod który przytwierdza się zamiast kół płozy w kształcie mocno spłaszczonej litery O. Przednie płozy ruchome około swej pionowej osi dają się kierować.

Rozmowa telefoniczna Londyn — Nowy Jork.

Niedawno udało się inżynierom uruchomić transatlantycką linię telefoniczną Londyn — Nowy Jork. Długość linii wynosi 3000 mil angielskich, dźwięk głosu, oddaje telefon mimo olbrzymiej przestrzeni czysto i wyraźnie; jedynym „ale“ tego całego przedsięwzięcia jest wysokość opłaty za 3 minutową rozmowę, która wynosi tylko „drobnośtkę“ — bo 15 funtów szterlingów — czyli 600 zł. W świecie finansjerii międzynarodowej nie odgrywa ta kwota żadnej roli i dlatego jest powodzenie eksploatacji nowej linii w zupełności zapewnione.

Ilustracja przedstawia specjalnie czuły aparat telefoniczny dla rozmów europejsko-amerykańskich.

UNION Wirówki do mleka

NON-ION

3593

35 - 450 litrów niezrównane w konstrukcji i wydajności, już oclone dostarcza loko Poznań i Gdańsk

Erwin Uthke

Filja Poznań, ul. Towarowa 21 a Telefon 1837

Centrala:

Gdańsk

Boettchergasse 23-27 Tel. 7788

W. KATAFIAS - TORUŃ

Najstarsze przedsiębiorstwo na Pomorzu.

Telefon 447

— Adres telegr.: W. Katafias, Toruń. —

Telefon 447

SPRZEDAŻ

maszyn do pisania i urządzeń biurowych, samochodów, motocykli, wszelk. akcesoryj, rowerów, maszyn do szycia, wirówek do mleka, oraz wszystkich części zapasowych i przyborów; opon i węży, oliwy, tłuszczu i benzyny najprzedniejszej jakości.

WYTWÓRNIA

nowych części precyzyjnych i reparacje różnych aparatów, maszyn do pisania, motocykli.

WYKONANIE

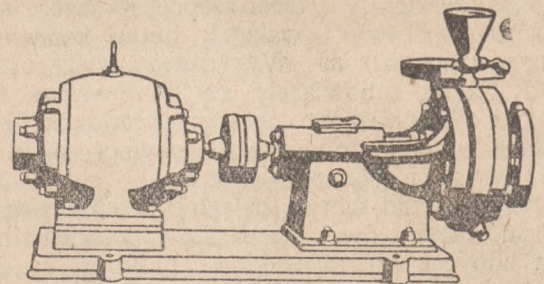
wszelkich prac tokarskich, emaljowanie części metalow. i reparacja gum samochodowych

Zastępstwo motocykli „B.S.A”, „A.J.S”, „Triumph”, „D.K.W.” i dostawa wszystkich innych fabrykatów.

Wielki wybór wszystkich oryg. części do samochodów „FORD” zawsze na składzie

STACJA BENZYNOWA

2855

Pompy odśrodkowe

dla każdego rodzaju cieczy i każdą wydajność dostarcza:

Fabryka Maszyn Górniczych, Katowice-Załęże

3240

„IDEAL”

nóż do krajania słomy na ściółkę

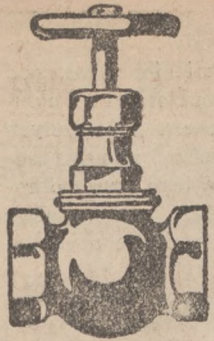
tani — praktyczny — trwały

Jedyni producenci

3641

Centrala Pługów Parowych T. z Fabryka Maszyn o.p.

POZNAŃ, Piotra Wawrzyniaka 28 30 — Telefon 69-50 — 61-17.

ZAWORY KURKI

NA WODĘ, PARĘ I GAZ.

CENY KONKURENCYJNE

3625

S. Samulski i Sp., Pleszew

FABRYKA MASZYN i ARMATUR - ODLEWNIA - KOTLARNIA

PALENISKO OSZCZĘDNOŚCIOWE

synt. „MILTON“

gwarantuje stałą oszczędność o 5—25 proc. opałowego oraz 20—40 proc. większą wydajność kotła przy zastosowaniu małowartościowego opalu w postaci popiołu kokсового, szlaki węglowej i t. d. Wymontowanie paleniska odbywa się w przeciągu 24 godzin 3662

W. LATUSSEK, KATOWICE

TELEFON 10-13

POMORSKA
SKŁADNICA SUROWCÓW
T. CZACHOWSKI
w TORUNIU

ul. Czerwona
Droga.

Telef.
806

Zakup:

żelaza starego, metali,
kości, szmat, papieru,
stuczek szklanych itp.

Sprzedaż:

żelaza sztab., blach, bednarki i podków

Zamiana:

żelaza starego na żelazo nowe i użytkowe

Specjalność: Demontaż i użytkowanie starych urządzeń fabrycznych.

Hurt

Detal

Lakier kolodynowy

(Zaponiack)

6056

Kilkanaście świadectw i listów uznania, pomiędzy innymi, Zjedn. fabryki maszyn, dawn. A. Ventzki, Blumwe i Peters Sp. Akc. „Unja” Grudziądz: 3650

„Lakier kolodynowy” odpowiada gatunkowo w zupełności lakierom konkurencji. Używamy go do malowania toczonych i poierowanych części maszyn jako środek przeciw rdzy na wszelkie metale”.

Cena 10,- zł za kg

Laboratorium Techniczne

Grudziądz, ul. Pańska nr. 22.

Białostocka Odlewnia Żelaza

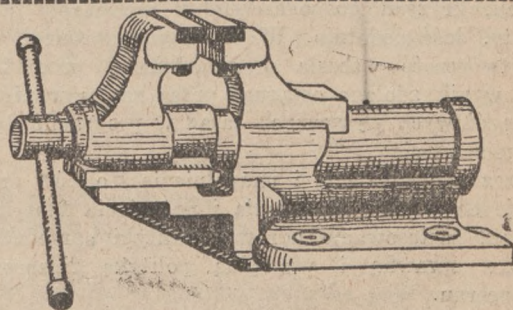
Spółka z ogr. odpow.

(w gmachach T.A. Fabryki maszyn
i odlewni żelaza A. Wieczorek)

BIAŁYSTOK, ul. Kolejowa nr. 12

Telefon 5-23. Adres telegraficzny: „Kruszt Białystok”

3463

IMADŁA

dostarcza w różnych wielkościach

**Fabryka Maszyn
Górnich
KATOWICE - ZAŁĘŻE.**

204

Fabryka Wyrobów Metalowych i Blaszanych

FR. STREHLAU - - TORUŃ

TELEFON 188

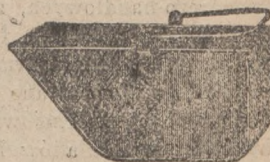
TELEFON 188

Cenniki na żądanie.

Na zapytanie służę
szczegółową ofertą.

Skrzynki do węgla, czarno lak. i cynk. — Wiadra do sypania węgla, czarno lak. i cynk. — Kubły do popiołu czarno lak. — Szufelki do węgla czarno lak. i cynk. — Haczyki do ognia czarno lak. i cynk. — Harki do ognia czarno lak. i cynk. — Lampy kuchenne z białej blachy. — Bańki do nafty z białej blachy.

2857b

Otwarcie kursów wieczornych przy Liceum Handlowym w Poznaniu.

Dyrekcja Liceum Handlowego komunikuje, że z dniem 1. lutego rb. otwarty zostaje przy Liceum kurs wieczorny półroczny, z programem zatwierdzonym przez Ministerstwo W. B. i O. P., obejmującym przedmioty: księgowość podwójną, prawoznawstwo, arytmetykę i korespondencję handlową w języku polskim, dla życzących również w językach obcych: angielskim, francuskim i rosyjskim.

Kurs ten przeznaczony jest dla osób płci obojga, przygotowujących się do zawodu kupieckiego, lub już pracujących w handlu, względnie w innych zawodach, które pragną uzyskać teoretyczne i praktyczne podstawy w zakresie zastosowanym do potrzeby prędkiego, lecz gruntownego przygotowania do pracy samodzielnej i ogarnięcia całokształtu praktyki biurowej.

Wykłady prowadzone będą przez profesorów Liceum Handlowego Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu. Zapisy przyjmuje Kancelaria Liceum Handlowego, ul. Wrocławska nr. 17, codziennie od 11-ej do 1-ej, oraz wieczorem w poniedziałki, wtorki, środy i soboty od 6-ej do 7-ej. Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc i krótki termin zapisów poleca się przyspieszenie zgłoszeń, które przyjmowane będą w porządku kolejnym.

Utworzenie nowego koncernu.

Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze, Towarzystwo Zakładów Metalowych B. Hantke oraz Belgijska Spółka Akcyjna Warszawskiej Fabryki Drutu, Szyftów i Gwoździ, których ogłoszenia zamieszczamy w dzisiejszym numerze „Rynku Metalowego i Maszynowego“, utworzyły przed niedawnym czasem koncern.

Jak ze szczegółowego sprawozdania wynika, działalność koncernu przedstawia się, mimo stale wzrastającej konkurencji, kryzysu gospodarczego i zachwiania się naszej waluty, dość dodatnio. W przeciągu ostatniego czasokresu wytwórczość wzrosła o kilkadziesiąt procent. Dodatni ten wynik zdołano osiągnąć przez zastosowanie pewnych szczegółowych wytycznych zasad w programie działalności, a mianowicie:

- przez udoskonalenie i uzupełnienie środków produkcyjnych w celu ulepszenia i potanienia fabrykatów,
- przez zastosowanie zdrowej polityki sprzedaży;
- przez sprawną i względną politykę finansowania koncernu.

Nad produkcją poszczególnych fabryk bliżej zatrzymać się nie ma potrzeby. Trudno zaś doprawdy w ramach krótkiego artykułiku polecającego, choć wskazaniem palca wyszczególnić całkowitą produkcję trzech wyżej wymienionych, a tak poczesne miejsce w polskiej produkcji wielkoprzemysłowej zajmujących zakładów. W zrozumieniu doniosłości, jaką dla kupiectwa stanowi wykaz produkcji źródeł wytwórczo-handlowych, zwracamy jedynie uwagę na szczegółowe wyszczególnienie fabrykatów w ogłoszeniach.

Znajdując się pod względem technicznym — jak nas ze sfer fachowych poinformowano — w zupełności na wysokości zadania, mogą Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze, Towarzystwo Zakładów Metalowych B. Hantke oraz Belgijska Spółka Akcyjna Warszawskiej Fabryki Drutu, Szyftów i Gwoździ słusznie domagać się, by i branżowe kupiectwo polskie z równym zaparciem się siebie spełniło swój obowiązek obywatelski i, propagując wytwórczość polskiego przemysłu, dopomogło dotrzeć tymże wyrobom krajowym do najodleglejszych — nawet zakątków rynku wewnętrznego.

E. Nack'a, Następca, Katowice, ul. Francuska 1.

Wyżej wspomniana firma prowadzi hurtowny skład towarów kanalizacyjnych i wodociągowych. Na składzie znajdują się oprócz tego urządzenia kąpielowe, klozetowe

i umywalnie od najwycześniejszego do pierwszorzędnego wykonania, a dalej armatury do gazu, wody i pary, łączniki, kolnierze itp. Przedsiębiorstwo wymienione, tak pod względem pierwszorzędnego gatunku prowadzonych na składzie towarów, jak niemniej przystępnych cen i dogodnych warunków dostawy, konkuruje z korzyścią z najprzebieżniejszymi dostawcami obokrajowymi i dla tego przy pokrywaniu zapotrzebowań zalecamy interesentom skorzystać z jego usług. Na życzenie wysyła firma szczegółowe opróbkowane oferty.

Paleniska oszczędnościowe.

Zwracamy uwagę wszystkim naszym Szan. Czytelnikom na ogłoszenie firmy W. Latussek — Katowice, zamieszczone w niniejszym numerze „Rynku Metalowego“, ponieważ firma W. Latussek dostarcza nowego typu paleniska oszczędnościowe, systemu „Milton“, niezmiernie praktyczne w użyciu. Jak informują nas koła fachowe, palenisko tego systemu przynosi 5—25% oszczędności materiału opałowego oraz zwiększa wydajność kotła, przy zastosowaniu małowartościowego opału, jakim jest popiół koksowy, szlaka węglowa itp., o 20 — 40%. Omawiane palenisko jest jeszcze o tyle praktyczne, że wymontowanie go następuje w bardzo krótkim stosunkowo czasie, bo w ciągu 24 godzin. Z tych względów możemy polecić paleniska oszczędnościowe systemu „Milton“, zaznaczając, że źródłem nabywania ich jest znana firma W. Latussek w Katowicach, telefon 10-13.

Prosimy powoływać się zawsze na
**„Rynek Metalowy
 i Maszynowy“**

A. BORSKI

Aleksandrowice 189 (obok Bielska)

Jako specjalność zamiast szczotek drucianych, dmuchawek parowych lub powietrznych, przyrządów wodnych i elektryczn.

poleca dla przemysłu i handlu daleko rozpowszechnione o wielkiej sprawności

3678

PRZYRZĄDY OPATENTOWANE

wszelkich wyrobów i wielkości do gruntownego czyszczenia wodnorurek i płomiennych przy kotłach parowych, przegrzewaczach chłodnikach spirytusu, lokomobilach wszelkiego rodzaju, parowozach kolejowych, walcach drogowych i okrętach parowych.

Zamówienia jednostkami lub większej ilości dostarcza się tylko za zaliczką w otrzymaniu dokładnej średnicy widoku rur.

Przedstawiciele i podróżujący artykułów technicznych otrzymają wysoki rabat.

Obrabiarki do żelaza metalu:

rewolwerówki, wytaczarka, wiertarki, frezarki, przebijarki, nożyce do cięcia blach.

Komplet obrabiarek kołodziejskich do wyrobu kół.

WSZYSTKIE MASZYNY UŻYWANE W DOBRYM STANIE DO SPRZEDANIA.

Wiadomość: T. A. Bormann, Szwede & S-ka
 Warszawa, ulica Srebrna nr. 16.

3672

Przegląd Dostaw

W dziale niniejszym podajemy przetargi, licytacje i konkursy rozpisane przez urzędy państwowe, komunalne i większe firmy. Każde słowo w „Przeglądzie Dostaw” obliczamy 10 groszy a tłuste słowo tytułowe po 50 groszy. Przy powtórzeniach 2× dajemy 100% rabatu, przy 3× 200% rabatu

Wezwanie do składania ofert.

Wydział Powiatowy w Gostyniu (Woj. Pozn.) zakupi dla swej normalnotorowej Kolei powiatowej 8.000 sztuk dębowych podkładów kolejowych 2,50 m. dł., 15—16 cm. wysokich i 23—25 cm. szerokich. Oferty z podaniem stacji załadunku i możliwym terminem dostawy złożyć do dnia 31. stycznia br.

Roboty instalacji elektrycznej oraz dostawa materiałów.

I. Okręgowe Szefostwo Budownictwa ogłasza przetarg publiczny na roboty konserwacyjne instalacji elektrycznej i dostawy materiałów elektrotechnicznych dla wszystkich garnizonów na terenie DOK. Nr. 1 położonych, w roku 1927.

Termin składania ofert upływa w dniu 24 lutego o godzinie 12-tej w którym to dniu i godzinie nastąpi komisyjne otwarcie ofert.

Szczegółowe informacje udzielane będą w I. Okręgowym Szefostwie Budownictwa, ul. Przejazd Nr. 15, w godzinach od 11 do 13 poździennie z wyjątkiem środy i soboty, jak również wydawane będą formularze do składania ofert za zwrotem kosztów druku.

Ogłoszenie.

Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Lublinie rozpisuje konkurs ofertowy na dostawę zwykłych słupów telegraficznych sosnowych w ilości około 6.000 szt. o długości 7 do 12 metrów i eksportowych 4.000 szt. 7 do 10 metrów potrzebnych w różnych miejscowościach Dyrekcji. Ponadto 100 szt. dębowych 8 metrowych w Korcu.

Blizszych informacji udziela Zarządy Techniczne T. i T. Urzędy Poczty-Telegraficzne i Wydział Telegraficzny-Telefoniczny Dyrekcji Poczty i Telegrafów.

Konkurs na budowę elektrowni.

Magistrat miasta Tomaszowa Województwa Lubelskiego ogłasza niniejszem Konkurs na budowę w Tomaszowie lubelskim elektrowni miejskiej dla oświetlenia miasta i prywatnych abonentów.

Plac pod budowę elektrowni udzieli Zarząd miasta Tomaszowa lubelskiego.

Wszelkie inne warunki w tej sprawie omówić można w tutejszym Magistracie.

Osoby i Towarzystwa reflektujące na budowę wymienionej elektrowni mogą składać oferty do dnia 15-go lutego 1927 r.

Publiczny przetarg.

Magistrat miasta Mysłowice ogłasza niniejszem przetarg publiczny na wykonanie kanalizacji (wody użytkowe i deszczowe) i wodociągów na terenie nowo budującej się Centralnej Targowicy w Mysłowicach.

Oferty w zalakowanych kopertach z napisem „Oferta na kanalizację i wodociągi na Nowej Centralnej Targowicy w Mysłowicach” należy składać do dnia 1 marca 1927 r. do godziny 10-tej przed południem w Urzędzie Budowlanym II piętro, pokój 21.

Informacyj co do warunków technicznych i planów całego terenu jakoteż poszczególnych obiektów, oraz ślepe kosztorysy otrzymać można w biurze powyżej wymienionego urzędu. Przy otrzymywaniu ślepych kosztorysów i planów należy podpisem stwierdzić podporządkowanie się warunkom. Opłata za komplet planów i ślepych kosztorysów wynosi 30,— złotych.

Do oferty winien być załączony ściśle wypracowany projekt — możliwie ze szczegółami — kanalizacji i wodociągów tak całego terenu centralnej targowicy jakoteż poszczególnych obiektów, wyczerpujący opis techniczny wszystkich projektowanych urządzeń, hydrostatyczne obciążenie wszelkich ważniejszych przewodów kanalizacyjnych i wodociągowych, poważne referencje z przeprowadzonych kanalizacji i wodociągów, oraz kwit na złożone w Kasie komunalnej wadium w wysokości 3% oferowanej sumy.

Magistrat zastrzega sobie ocenę i wybór oferty nie tylko w zależności od oferowanej sumy, lecz i od tych gwarancji i referencji co do należytego, fachowego i terminowego wykonania roboty, jakie zdaniem Magistratu będzie przedstawiał oferent a także zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia żadnej z przedłożonych ofert jak również częściowe przeprowadzenie oferowanych robót.

Mysłowice, dnia 3 stycznia 1927 r.

MAGISTRAT.

Dostawa łamacza kamienia.

Wydział Powiatowy Sejmiku w Krasnymstawie zamierza zaopatrzyć się w łamacz kamienia twardego ruchomy, względnie stały, o wydajności 2'— 3 względnie 2 — 5 m.³ tłucznia na godzinę z siłą napędą (lokomobilą lub silnikiem spalinowym) i sortownikiem. Oferty uprasza się nadsyłać do dnia 1-go lutego 1927 r. pod adresem Wydziału Powiatowego w Krasnymstawie.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Ogłoszenie.

Gmina miasta Krakowa ma do pozbycia stary walec parowy około 10 ton wagi i stare żelazo łącznej wagi około 4 tony.

Oglądać można w garażu miejskim przy ul. Lelewela 9, od godziny 9 do 12 przedpołudniem i od 2 do 4 popoł.

Oferty należy składać do dnia 1 lutego 1927, godziny 12 w południe w Budownictwie miejskim, oddział drogowy. Gmina zastrzega sobie nieprzyjęcie żadnej, oferty, o ileby kwota oferowana nie odpowiadała rzeczywistej wartości.

Kraków, dnia 20. 1. 1927.

Licytacja masy upadłościowej

W czwartek, dnia 3 lutego o godz. 11 przedpoł. sprzedawać będę w Bydgoszczy Nad Portem nr. 2 najwięcej dającym za gotówkę całkowitą masę upadł. firmy Wawrzyn Piechocki - Wypożyczalnia Samochodów.

Mianowicie: Całk. urządzenie biurowe, szafa do pielnicy, 6 autobusów rozbr., 4 karetki Fordowskie (2 rozbr.), 4 Fordy rozbr., 1 kompl. urządzenie wulkanizacyjne, 1 zbiornik do benzyny żel. okrągły pojemn. 24000 ltr., różne części zapasowe do Fordów, jak głowice, tłoki, dyferencjały, dynamówki, mosty tylne, koła rozpedowe z skrzynkami biegów, koła, obręcze, lampy samoch. zbiorniki, dźwignie i w. i., urządzenie warsztatowe jak śróbstak z stołem żelazn., stoły, szafy, reguły, koźły, skrzynie, wiadra, piece koks., 103 używanych opon, 60 dętek uszkodz., karozerje i podwozia o az stare żelazo i blacha. Do obejrzenia 1/2 godz. przed licytacją.

Michał Piechowiak, zaprzys. licytat r i taksator
3366 Bydgoszcz, ul. Długa 8, tel. 1651.

Dzierżawy, zastępstwa, personel, sprzedaże itd.

Sprzedawca

rutynowany do składu żelaza (detal)

na Górnym Śląsku potrzebny. Oferty składać pod „Miasto powiatowe“ do admin. „Rynku Metal. i Maszynowego pod nr. 3657.

Poważnych zastępców

na poszczególne województwa Rzeczypospolitej poszukuje większa szmatownia. Odpowiednia kaucja i referencje požądane. Szczegółowe oferty uprasza się nadsyłać do Administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod Szamot 3586.

Majstra - ceramika

lub inżyniera, obeznanego gruntownie z wyrobami szmatowymi, poszukuje większa szmatownia w Zagłębiu Dąbrowskiem. Pierwszeństwo posiadającym odpowiednią kaucję, jako gwarancję. Zgł. z podaniem krótkiego życiorysu oraz referencji uprasza się nadsyłać do adm. „Rynku Met. i Masz.“ do 31 stycznia br. pod „Szamot 3592“

Zastępstwa

konkur. zdolnych fabryk wyrob. żelaznych, maszyn i narzędzi, lub art. techn., poszukuje biuro techn. z magazynem w wojew. śląskiem. Zgłoszenia pod „Zdolność i referencje.“ do adm. „Rynku Met. i Masz.“ pod nr. 3616

Poszukuję posady rysownika lub też magazyniera

z branży maszynowej. Ukończyłem szkołę realną, 1 rok politechniki i posiadam 3-letnią praktykę maszynową. Łaskawe zgłoszenia do admin. „Rynku Metal. i Masz.“ dla technika pod nr. 3614.

DO SPRZEDANIA 20 KOTŁÓW

używanych, w dobrym stanie, otwartych półkulistych z maszynowego, ca. 2 cm. grubego żelaza, każdy o pojemności około 500 litr. i wymiarach ca 130×70 cm. Kotły te służyły do krystalizacji sody i nadają się do przemysłu chemicznego jako odparowniki do gotowania, suszenia i t. p. celów. S. Rożnowski, Kraków. 888

MASZYNA RZEŹNICKA

do krajania mięsa i centryfuga, tanio na sprzedaż. B. Trochowski, Suponin, poczta Trzeciewieo. 863

Motor ropowy

leżący na fundamencie z dużym kołem zapędowym, mało używany, marki zagranicznej do sprzedania.

Oferty proszę nadsyłać:

3659

R. Dolega, Bukowiec (Pomorski), tel. 7.

5 WYWROTEK

(lorek) natychmiast korzystnie do sprzedania. Wi. Trawiński Jr., ul. Wroniecka 12, Poznań, tel. 2743. 862

Gater szybkobieżny

z dolnym napędem, Gebr. Lein Pirna 1923, szerokość ramy 800 m/m; w komplecie sprzedaje franko wagon Udańsk.

F. Fiszer Łódź, Nowocegieiniana 22. 3670

CUKIERNICY!

Sprzedam nowe formy na barany cukrowe rozmaitej wielkości, oraz formy blaszane, używane na zajączki i jajka czekoladowe, Poznań, Kręta 4. III. Boliński. 874

CENTRALA TELEFONICZNA „HEKAPHON“

na 30 linii bocznych i 5 głównych z 16 aparatami biurkowymi, nowoczesnego typu w najlepszym stanie — oraz aparat telefoniczny do dalekich rozmów (wzmocniacz) „Siemessa“ ze wszystkimi baterjami zaraz do sprzedania. Oferty skierować do „Reklamy Prasowej“, Lwów, Chorążczyzna 7 pod „Hekaphon“. 868

Tokarnia czołowa

cięższego typu, potrzebna zaraz. Szczegół. oferty kierować:

Zakłady Przemysłowe

3656

Henryk Czechowski, Sosnowiec.

CZTEROKONNY MANEŻ

dobrze utrzymany, sprzeda Mielewski, Gaj p. Pelplinie. 864

AUTOBUS 35 H. P.

„Ruskobałtycki“, w bardzo dobrym stanie, kardanowy, koła tarczowe, tylnie podwójnie, gumy nowe — 650 dolarów, na raty, sprzedam. Kukułka — Tarnów, Mała Strusina 18. 873

Prasa do cegły

kompletna i w porządku 8000 sztuk dziennie zł 4000 — Taka sama 4000 sztuk dziennie zł 2000 — natychmiast do oddania 3674

NITSCHKE i S-ka fabryka maszyn, Poznań, Kolejowa 1-3

Z powodu pewnych okoliczności sprzedam

SAMOCHÓD

Opel - Limousine 9/25 P. S., dobrze utrzymany, polstrowany skórą lakową z 6 siedzeń. Majątek Woyanów, poczta Pruszcz, W. M. Gdańsk. Tel. Pruszcz 10. 861

WARSZTAT STOLARSKI

z całkowitem urządzeniem, 4 warsztaty z przyległym mieszkaniem w mieście Wrześni, ul. Kościelna 30 zaraz do sprzedania. 870

Prasę do cegły

i dachówki z dwoma gładkimi wałcami, z trzema obcinaczami, z jednym żel. wałem dł. 4000 m/m, gr 8 m/m i z tarczami, używ., lecz w dobrym stanie, tanio sprzedam.

A. Wonka — Wronki. 3674

KUPNO OKAZYJNE!

Wagon 320 szt. maszyny do szycia, pierwszorzędny fabrykat, 10 lat gwar. Chcąc jaknajprędzej zapas sprzedać, oddam o 50 proc. taniej od dzisiejszych cen. Leon Studziński, Kościerzyna (Pom.), tel. 67. 865

ŚRUTOWNIKI 3558
oryg. Gruzego, 6 szt. również śrutowniki na kamieniach odda korzystnie Leon Studziński, Kościerzyna Pom., tel 67.

MOTOR ROPOWY

35 H. P., firmy Zieleniewski, 1922 r., w dobrym stanie, gotowy do użycia, blisko stacji kolejowej Domanin, korzystnie na sprzedaż. Józef Pastusiak, Mikorzyn, pow. Kepno. 866

Do sprzedania

6 K W przetwornica z prądu stałego 440 Volt na prąd zmienny III-fazowy od 110 do 380 Volt, 50 okresów typ. A. E G dwu-twornikowa na lanej i heblowanej płycie żelaznej nie używana z rozrusznikiem i regulatorem napięcia, korzystnie do sprzedania. 3609

Kiepora — Grudziądz, ul. Murowa 61

SAMOCHÓD BENZ

z światłem elektrycznym, 30 P. S., nowo lakierowany, 6-siedzeniowy, nadający się na majatki, korzystnie na sprzedaż. Jan Sobecki, Poznań, tel. 32-50. 867

Dwie pompy 3648

łocząco - ssące o wydajności 65 kbm. na godzinę, przy ciśnieniu 7-miu atmosfer wraz z specjalną transmisją i motorem elektrycznym o mocy 50 KM, na prąd trzyczonowy 220-380 wolt, w bardzo dobrym stanie do sprzedania z powodu zmiany na większe Obejrzeć można całe urządzenie w rubu Zakładów Wodociągowych w Tczewie.

KASA NATIONAL

do sprzedania „Au Bon Marché“, Kraków, Tomasz 20. 869

2 kasy pancerne 3658

oryg. Arnheim dwudrzwiowe:

- wysok. szerok. głębok.
- I. zewnątrz 1820 x 1020 x 740 mm — waga netto 1500 kg wewnątrz 1270 x 780 x 410 mm
 - II. zewnątrz 1910 x 1290 x 891 mm — waga netto 3500 kg wewnątrz 1620 x 1030 x 510 mm
- na dogodnych warunkach zapłaty natychmiast do sprzedania. 3658

Przemysł Towarów Żelaznych, Kraków

OKAZJA!

Motor ropny — „Ursus“, 12 k. siły, w zupełnie dobrym stanie, tanio do sprzedania. Oglądać można: Warsztaty mechaniczne Andrzeja Kwietniewskiego, Szklana p. Proszowice. 872

LOKOMOBILA na przegrzaną parę, z przedpaleniskiem do trocin, z żelaznym kominem, Wolf Magdeburg, 60/72/85 koni, 12 atm ciśnienia, do sprzedania, franko wagon Gdańsk. F. FISZER, Łódź, ul. Nowocegliniana 22. 3669

Bukownik 3680

oryginalny „Wiktor“ do koniczyny sprzeda

G. SCHERFKE, fabryka maszyn, Poznań, Dąbrowskiego 93.

KUPNA

Kolejki polowej

3-4000 m, 600 m/m toru, 65 m/m wys. szyn, z przykładkami, w luźnym stanie, lorek wywrotowych, oraz lokomotywki benzolowej w dobrym stanie, poszukuje celem kupna „RIKA“ Budowlane Tow. Akc., Bydgoszcz, ul. Marcinkowskiego 9 866

TOKARNIE

kupię 1½—3 mtr. długości. Zgłoszenia przyjmuje z podaniem ceny M. Wilkuś, Tuliszków, powiat Konin. 885

LOKOMOBILE

najchętnie stała w sile 30 do 50 P. S., używana, w dobrym stanie, kupię za gotówkę. Of.: Poznań, „Kurjer“ zdw 08 402. 886

GATRU (traka)

3602 65 cm rama, dolnego, mało używanego, z nowszych modeli, poszukujemy celem kupna

TARTAK A. TYLMAN S-cy, SKARŻYSKO

Kupimy dobrze utrzymaną

ŻELAZNĄ SZAFĘ

średniej wielkości, „Zgoda“ w Pelplinie, Rynek 1. 875

PRASĘ DO BULEK

używaną, lecz w dobrym stanie, kupię. Głazik, Leszczyńskiego 11. 887

Kupię

generator

(wytworzyciel gazu), w dobrym stanie do motoru 16 K.M.

Gostyńska Fabryka Maszyn właśc. St. Grześkowiak

Gostyń — tel. 108 3611

ŁÓDź MOTOROWA

na 25—30 osób (ewentualnie używana), kupimy. Oferty uprasza Magistrat — Chodzież. 878

100 000 CEGIEŁ

bez domieszki męrglu, poszukuje się. Oferty z podaniem ceny Adam Stefanowski, Żegrze - Poznań. 879

MASZYNE PAROWA

z kotłem, używaną, w dobrym stanie na 30—50 P. S., kupię za gotówkę. Cz. Leitgeber, Poznań, Plac Wolności 17. 880

WAGĘ DECYMALNA

z ciężarkami, wirówkę na około 400 litrów, kocioł emaljowany na 200—300 litrów, kupię. Oferty z ceną Jurkowski, Poznań, Górna Wilda 71. 881

250 mb. SZYN KOLEJKI

Szpaldinga o drewnianych podkładach, szer. toru 60 cm., również 2 wagoników i kilka kolan, poszukuje się. Maj. Pławinek, p. Inowrocławiem, tel. 24. 887

70 MTR. RUR ŻEBROWYCH

kupię. B. Sadowski, Pleszew. 883

Poszukuje celem kupna dobrze utrzymanej

TOKARKI POCIAGOWEJ

1,50—2 m. długości toczenia. R. Liedtke, Świecie n. W. 876

SAMOCHÓD „FORD“

nowoczesny, używany, lecz w dobrym stanie, kupi, prosi o oferty. Zdunek, Warsztat Maszyn, Pleszew (Wlkp.) 882

PAS ZAPĘDOWY

do lokomobili i do prasy, w dobrym stanie, kupi 150×180 mm. Dom Zgorzelec, p. Rychtal, pow. Kępno. 884

Zapytania, nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC“ w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie, częstokroć kilkakrotnie.

Nr. 2358. Gdzie można nabyć dzwonki niklowane?

Nr. 2392. Która fabryka wyrabia haczyki do zegarów ściennych, wielkości do 3 ctm., oraz klubki tej samej wielkości?

Nr. 2393. Która firma w Polsce wyrabia młynki do tarcia koniczyny (Kleereiber) do zapędu manewowego?

Nr. 2403. Która fabryka wyrabia osadniki ściekowe z cementu?

Nr. 2405. Uprasza się o podanie miejscowości, w której znajduje się fabryka wyrobów emaljowanych „Ideal“.

Nr. 2409. Uprasza się o podanie poważnych firm na wszelkie przybory szewckie.

Nr. 2411. Które fabryki w kraju wykonują lanokute części do powozów?

Nr. 2421. Która firma wyrabia lub dostarcza zastawy zewnętrzne do okien (t. zw. Fensterklappschalose) z blachy lub klepek drewnianych?

Nr. 2422. Która firma może dostarczyć małe dzwoneczki metalowe, jakich używa się do zwieszania na szyjki baranków wielkanocnych?

Nr. 2423. Uprasza się o podanie adresu firmy, która wyrabia miechy kowalskie.

Nr. 2425. Uprasza się o podanie fabryk krajowych, wyrabiających beczki ocynkowane do gnojówki o pojemności 500 ltr z rozpryskiwaczem.

Nr. 2426. Kto dostarcza żelazne skarbanki ofiarne do wmurowania w ścianę w kościele?

Nr. 2431. Która firma wyrabia guziki zielone dla leśników?

Nr. 2433. Kto dostarcza lub fabrykuje haczyki, spinki i zatraski?

Nr. 2436. Uprasza się o podanie firmy, która dostarczyłaby taśmę żelazną 0,75×8, 1×10, 1,25×12 oraz drut żelazny w pretach, średnicy 7 mm.

Nr. 2437. Gdzie można nabyć najtaniej wszelkie części do budowy rowerów i ich reperacji?

Nr. 2439. Gdzie można nabyć maszynę do nadziewania torebek?

Nr. 2440. Uprasza się o podanie adresu fabryk, w których można nabyć wszelkiego rodzaju farby, pokosty, glinki oraz artykuły w zakres farb wchodzące.

Nr. 2441. Uprasza się o podanie firm, które produkują spirytus drzewny.

Nr. 2442. Uprasza się o podanie fabryk, które wyrabiają płytki pilnikowe, t.zw. pilniki okładkowe.

Nr. 2443. Uprasza się o podanie fabryki górnośląskiej, która wyrabia noże do śleczkarni.

Nr. 2444. Uprasza się o wskazanie firmy, w której można nabyć proszek „Vulces“, służący do zwłędzenia ekonomii spalania węgla.

Polecamy następujące używane

LOKOMOBILE ROLNICZE.

1. H. Lanz, Mannheim, nr. 17763 r. 1906, 10 atm., ca 10 KM.
2. Ransomes, Sims & Jefferies, nr. 18470 r. 1906, 7 atm., ca 10 KM.
3. Marshall, Anglja, nr. 41175, r. 1904, 7 atm., ca 10 KM.
4. Garreth Smith, Magdeburg nr. 4917, r. 1900, 7 atm ca 10 KM.
5. Moegelin, nr. 465. r. 1904 6 atm. ca 10 KM.
6. Clayton Shuttleworth, nr 20982. r. 1883, 4 atm., ca 10 KM.
7. Floether, nr. 7516, r. 1914, 8 atm., ca 4 KM.
8. R. Wolf, Magdeburg-Buckau nr. 4116, r. 1893 7 atm, ca 10 KM.
9. R. Wolf, Magdeburg-Buckau nr. 989, r. 1882, 7 atm., ca 10 KM.
10. W. Förster, nr. 1194, r. 1884. 5 atm., ca 8 KM.
11. Epple & Buxbaum, Augsburg, nr. 794 r. 1897, 6 atm., ca 8 KM.
12. F. Turner, Ipswich, Anglja. nr. 1016. r. 1882, 5 atm, ca 6 KM.
13. Garreth Smith, Magdeburg, nr. 3597, r. 1897, 7 atm, ca 10 KM.
14. J. D. Garrett, nr. 664. r. 1874, 4 atm, ca 8 KM.
15. Robey & Co., nr. 7854, r. 1883 5 atm., ca 8 KM.

LOKOMOBILE PRZEMYSŁOWE.

1. H. Lanz, Mannheim, r. 1912, 10 atm., 60/75/90 KM.
2. H. Lanz, Mannheim r. 1914, 10 atm., 115/140/160 KM. z kondensacją.
3. H. Lanz, Mannheim, r. 1917, 10 atm, 22/29/35 KM.
4. Garreth Smith, Magdeburg, r. 1894 8 atm., 27/33/38 KM.
5. H. Lanz, Mannheim, r. 1914, 10 atm., 46/60/70 KM.

MŁOCARNIE PAROWE I MOTOROWE.

1. Nelder, Nelder, nr. 1454, 60×24“.
2. Floether, Gassen, 28×23“.
3. Floether, Gassen 60×14“.
4. Dehne, Halberstadt, nr 1338, 66×24“.
5. Klinger, Altstadt, nr 1440, 66×22“.
6. Brunz, Prinzenau, 22“, sztyftowa motorowa.
7. Garreth Smith, nr. 2579, 60×22“.

TRAKTORY-MOTORY

1. H. Lanz, Mannheim, „Feldbank“, 38 KM. (traktor.)
2. Hansa Lloyd, Bremen, 50 KM. (traktor.)
3. 3 kompl. pługów motorowych Stocka.
4. 1 motor stacj. Ursus, Warszawa, 7/10 KM.
5. 2 motory przewożne o sile 6 i 8 KM.
6. 2 motory stacjonowane benzynowe 2 KM.
7. 1 motor stacj. Hilla, Patent, Dresden, nr 7453, ca 20 KM

Pozatem posiadamy na składzie kilka kotłów parowych różnych wielkości, kilka maszyn parowych oraz pras do stomy różnych fabrykatów, wszystko gruntownie wyremontowane, z gwarancją natychmiastowego użycia.

NITSCHKE i S-ka

Fabryka Maszyn w Poznaniu, ul. Kolejowa 1-3.

Filja w Warszawie, ul. Złota 30.

